

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.021.04.2022

Pan
Janusz Zemanek
Wójt
Gminy Wilkowice
ul. Wyzwolenia 25
43-365 Wilkowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/007 – Realizacja zadań finansowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Wilkowice ¹ ul. Wyzwolenia 25, 43-365 Wilkowice.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Zemanek, Wójt Gminy Wilkowice ² , pełniący funkcję od 20 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1) Opracowanie planu finansowego dla rachunku środków pochodzących z Funduszu i jego wykonanie. 2) Wnioskowanie o środki z Funduszu i ich wykorzystanie. 3) Wykonanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych).
Okres objęty kontrolą	1 kwietnia 2020 r. – 30 czerwca 2022 r. z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Mieczysław Handzel, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/185/2022 z 9 września 2022 r. 2. Jacek Kordanowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/184/2022 z 9 września 2022 r. 3. Anna Loppe, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/194/2022 z 21 września 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: Urząd lub Gmina.

² Dalej: Wójt.

³ Dz. U. z 2022 r. poz.623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Wójt ubiegając się o dofinansowanie ze środków finansowych pochodzących z FPC w ramach *Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych*⁵ oraz *Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych*⁶, we wnioskach o dofinansowanie podawał rzetelne dane, jednak w części przyjętych mierników nie określono wartości bazowej, od której należało liczyć wzrost czy spadek miernika/wskaźnika. Wartość inwestycji ustalono rzetelnie, w znacznej większości w oparciu o kosztorysy inwestorskie. Na podstawie dofinansowania poddanych analizie trzech wniosków, stwierdzono, że otrzymane środki z RFIL wydatkowano efektywnie, wyłącznie na zadania ujęte we wnioskach, na podstawie umów zawartych z zachowaniem zasad konkurencyjności, zapewniając w czasie ich realizacji właściwy nadzór.

Wójt nie opracował planu Funduszu Przeciwdziałania COVID-19⁷ na 2020 r. dla otrzymanych środków, pomimo istnienia takiego obowiązku. Natomiast plan finansowy środków pochodzących z FPC za 2021 r. został opracowany tylko dla części otrzymanych środków, a niektóre obliczenia planowanych pozycji zostały dokonane bez rzetelnych danych i informacji niezbędnych do ustalenia ich wielkości.

W okresie objętym kontrolą środki finansowe FPC w wysokości 1 388,9 tys. zł zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem określonym w art. 65 ust. 11 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁸ oraz w § 3 ust. 1 w zw. z § 1 pkt 1 uchwały o RFIL. Środki te zostały zwrócone na rachunek Funduszu we wrześniu i grudniu 2021 r. w pełnej wysokości.

Pomimo braku bieżącego wykorzystywania środków otrzymanych w ramach RFIL, Wójt postępował niegospodarnie nie zamieszczając tych środków na lokatach bankowych, co skutkowało utratą potencjalnie możliwych do uzyskania odsetek.

NIK ocenia, iż siedem⁹ spośród dziewięciu sprawozdań/informacji z realizacji przedsięwzięć finansowanych z FPC sporządzono rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Jedno ze sprawozdań, tj. sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r. zostało sporządzone nierzetelnie pod względem merytorycznym, natomiast sprawozdanie „Wykonanie

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej RFIL. Program ustanowiony na podstawie uchwały nr 102 Rady Ministrów z 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (M. P. 2022 r., poz. 22); dalej: uchwałą nr 102.

⁶ Dalej: PIS. Program ustanowiony na podstawie uchwały nr 84/2021 Rady Ministrów z 1 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, zmieniony uchwałą nr 176/2021 z 28 grudnia 2021 r. oraz uchwałą nr 87/2022 z 26 kwietnia 2022 r.

⁷ Dalej: FPC lub Fundusz.

⁸ Dz. U. poz. 568, ze zm.; dalej: ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19.

⁹ Informacji o wykorzystaniu środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego do końca 2020 roku, Informacji o wykorzystaniu środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego do końca 2021 roku, Sprawozdania z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie działań promocyjnych mających na celu zwiększenie liczby mieszkańców (w szczególności w wieku 60+) poddających się szczepieniu przeciw COVID-19, Sprawozdania z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r., Informacji o udzielonym wsparciu - „Laboratoria Przyszłości” (za wyjątkiem Informacji dotyczącej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Synów Pułku w Bystrej), Informacji o wykorzystaniu dotacji otrzymanych z budżetu państwa w okresie od 1.01.2021 – 31.12.2021 roku – program „Wspieraj Seniora” oraz Sprawozdania „Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” za 2021 r.

dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19⁷ za 2022 r. zostało sporządzone nierzetelnie pod względem rachunkowym.

Osiem spośród dziewięciu badanych sprawozdań/informacji z wykorzystania środków Funduszu przekazano terminowo odpowiednim organom. *Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób* za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. zostało przekazane Wojewodzie Śląskiemu z 20-dniowym opóźnieniem.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku aktualizacji *Zasad Polityki Rachunkowości dla Gminy Wilkowice i Urzędu Gminy w Wilkowicach*¹⁰, co było niezgodne z art. 10 ust. 2 w związku z ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹ oraz § 34 ust. 1 *Zasad Polityki Rachunkowości*. W *Planie kont dla budżetu Gminy Wilkowice*¹² oraz *Planie kont dla budżetu jednostki Urzędu Gminy Wilkowice*¹³ nie uwzględniono kont analitycznych wyodrębnionych w systemie komputerowym¹⁴, przeznaczonych do księgowania dochodów i wydatków w zakresie środków finansowych pochodzących z Funduszu. Obowiązek wyodrębnienia w zakładowym planie kont Gminy odrębnych kont analitycznych został wskazany również w stanowisku Ministerstwa Finansów w tej sprawie¹⁵.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Opracowanie planu finansowego dla rachunku środków pochodzących z Funduszu i jego wykonanie

Opis stanu faktycznego

1.1. Dla środków finansowych, które wpłynęły w 2020 r. do Gminy Wilkowice¹⁷ w ramach Funduszu, nie opracowano planu finansowego; natomiast do opracowanego za 2021 r. planu finansowego środków pochodzących z FPC nie wprowadzono wszystkich otrzymanych środków, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 2020 r. jedynymi środkami¹⁸ z Funduszu jakie wpłynęły do Gminy były środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych¹⁹.

Część środków została wprowadzona do planu wydatków roku 2021 r.²⁰ zarządzeniem Wójta nr 157/2020 z dnia 9 listopada 2019 r.²¹ Plan wydatków środków Funduszu na 2021 r. w wysokości 3 132,2 tys. zł został przyjęty uchwałą Rady Gminy nr XXV/235/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r.

¹⁰ Stanowiących załącznik nr 1 do zarządzenia nr 120 Wójta z dnia 11 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia Zasad Polityki Rachunkowości dla Gminy Wilkowice i Urzędu Gminy w Wilkowicach, dalej: *Zasady Polityki Rachunkowości*.

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm., dalej: *ustawa o rachunkowości*.

¹² Stanowiącym załącznik nr 2 do Zasad Polityki Rachunkowości.

¹³ Stanowiącym załącznik nr 3 do Zasad Polityki Rachunkowości.

¹⁴ Używany w Gminie do prowadzenia ewidencji księgowej.

¹⁵ Pismo z 24 lutego 2021 r., znak: ST1.4761.8.2021.

¹⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁷ Dalej: *Gmina*.

¹⁸ 3 132 218,00 zł wpłynęło na rachunek bankowy Urzędu w dniu 4 września 2020 r. a 7 130 072,50 zł wpłynęło w dniu 16 grudnia 2020 r.

¹⁹ Dalej: *RFIL*. Na podstawie uchwały Nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (MP z 2022 r., poz. 22), dalej: *Uchwała nr 102*.

²⁰ Stanowiącym załącznik nr 12 do uchwały budżetowej za 2021 r.

²¹ <https://bip.gwwilkowice.finn.pl/bipkod/23448742?start=4>

Pozostałe środki otrzymane w ramach RFIL wprowadzono do planu dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu na 2022 r.²² zarządzeniem Wójta nr 239/2021 z dnia 8 listopada 2021 r.²³ Plan ten, w wysokości 14 933,6 tys. zł, został przyjęty uchwałą Rady Gminy XXXVII/357/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r.

(akta kontroli: Tom I str. 29, 34, 271, 348-358, 416-417)

W miarę napływu kolejnych środków finansowych na rządowe programy związane z Funduszem, tj. *Laboratoria Przyszłości, Wspieraj Seniora*, oraz realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 (transport na szczepienia, infolinia, koordynator ds. szczepień) plany finansowe FPC były aktualizowane.

(akta kontroli: Tom I str. 360-388)

Jak zeznała Skarbnik Gminy, (...) środki finansowe z 2020 r. pozyskane z Funduszu COVID-19 zostały wprowadzone do budżetu Gminy w 2021 r. jako przychody jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu. W 2021 r. był sporządzony plan wydatków w odniesieniu do części środków z Funduszu COVID-19, które były planowane do wykorzystania w tym roku. W 2022 r. nadwyżka środków z tytułu przychodów jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu została ujęta w planie wydatków Funduszu COVID-19 w pełnej wysokości.

(akta kontroli: Tom I str. 269-275)

Wójt Gminy wyjaśnił, że (...) *plany wydatków majątkowych współfinansowanych ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (RFIL) wprowadzane były oraz dostosowywane do kwot zawartych na zadaniach ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy – zadania wieloletnie.*

(akta kontroli: Tom I str. 20)

1.2 Sporządzane plany finansowe środków pochodzących z FPC zawierały wskazanie działu, rozdziału oraz paragrafu klasyfikacji budżetowej wraz z opisem zadania (np. budowa Przedszkola Publicznego w Miesznej, Rozbudowa i Przebudowa budynku Dom Strażaka w Bystrej). Do poszczególnych pozycji planów nie sporządzano szczegółowych omówień.

Jak wyjaśnił Wójt, z przepisów art. 65 ust. 12 ustawy covidowej²⁴ nie wynika, że poszczególne pozycje planów finansowych mają zawierać szczegółowe omówienie. Ponadto wskazał, że założenia takich planów finansowych były omawiane ze Skarbnikiem Gminy oraz pracownikami merytorycznymi referatów Gminy oraz podległych jednostek organizacyjnych.

(akta kontroli: Tom I, str. 25-73, 227)

1.3. Skarbnik wyjaśniła, że dokumentami stanowiącymi podstawę opracowania planów finansowych środków z Funduszu były listy przedsięwzięć zakwalifikowanych do dofinansowania opublikowane na stronie Wojewody²⁵ oraz wyciągi bankowe potwierdzające wpływ środków na konto.

W zakresie kalkulowania wysokości środków w poszczególnych pozycjach planu finansowego środków pochodzących z FPC Skarbnik Gminy wyjaśniła, że (...) *pierwotne plany środków finansowych Funduszu COVID-19 kalkulowane były w oparciu o programy funkcjonalno-użytkowe sporządzane przez zewnętrzne firmy*

²² Załącznik nr 11 do uchwały budżetowej za 2022 r.

²³ <https://bip.gwwilkowice.finn.pl/bipkod/25831034?start=4>

²⁴ Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, ze zm.); dalej: ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19.

²⁵ www.gov.pl/web/premier/rzadowy-fundusz-inwestycji-lokalnych, www.katowice.uw.gov.pl.

oraz kosztorysy inwestorskie sporządzone przez projektantów. Natomiast zmiany planów odbywały się w oparciu o harmonogramy rzeczowo-finansowe wynikające z podpisanych z wykonawcami umów.

Środki w ramach RFIL wpływały na wyodrębnione konto wskazane we wniosku, bez potrzeby składania dodatkowego zapotrzebowania.

W planie finansowym rachunku FPC na 2021 r. określono wydatki na realizację trzech zadań bez rzetelnych danych i informacji niezbędnych do ustalenia ich odpowiedniej wielkości, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I, str. 9, 269-275, 389-393)

Zasady aplikowania o środki finansowe w ramach programu *Laboratoria Przyszłości* zostały ustalone w uchwale nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie wsparcia na realizację inwestycyjnych zadań jednostek samorządu terytorialnego polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury – „Laboratoria przyszłości”²⁶. Spośród szkół zlokalizowanych na terenie Gminy²⁷, w przypadku szkoły gdzie liczba uczniów wynosiła między 100 a 200, dofinansowanie wyniosło 60,0 tys. zł na jedną szkołę, natomiast w przypadku szkoły, w której liczba uczniów wynosiła co najmniej 235, kwota wsparcia stanowiła iloczyn uczniów w danej szkole i kwoty 0,3 tys. zł.

(akta kontroli: Tom I, str. 83-156)

Środki finansowe²⁸ w ramach programu *Wspieraj Seniora* Gmina otrzymała zgodnie z podziałem dokonany przez Śląski Urząd Wojewódzki, na poszczególne gminy województwa śląskiego według liczby mieszkańców w wieku 70 lat i więcej²⁹.

(akta kontroli: Tom I, str. 200-219)

Gmina otrzymała również nagrodę finansową³⁰ za zajęcie trzeciego miejsca w ramach konkursie *Rosnąca odporność*³¹. Kryterium konkursu był najwyższy przyrost poziomu zaszczepienia mieszkańców gminy przeciwko COVID-19 w okresie od 1 sierpnia do 31 października 2021 r.

(akta kontroli: Tom I, str. 81-82)

Do Gminy wpłynęły również środki finansowe w związku z decyzjami Wojewody Śląskiego, który polecił m.in. wójtom realizację zadań w zakresie:

- transportu osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osób niepełnosprawnych,
- organizacji telefonicznego punktu zgłoszeń potrzeb transportowych oraz informacji o szczepieniach przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 (infolinia lub stanowisko gminnego koordynatora ds. szczepień),
- podjęcia działań promocyjnych, w tym organizacyjnych, technicznych lub organizacyjno-technicznych, mających na celu zwiększenie liczby mieszkańców poddających się szczepieniu przeciw COVID-19.

²⁶ Uchwała nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie wsparcia na realizację inwestycyjnych zadań jednostek samorządu terytorialnego polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury - "Laboratoria przyszłości". M.P. poz. 939., dalej: Uchwała nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r.

²⁷ W ramach programu dofinansowano pięć szkół, gdzie liczba uczniów wynosiła: Szkoła Podstawowa im. bł. Jana Pawła II w Mesznej (156 uczniów) – 60 000,00 zł, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Synów Pułku (169 uczniów) – 60 000,00 zł, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Królowej Jadwigi w Wilkowicach z Oddziałami Sportowymi (168 uczniów) – 60 000,00 zł, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Jagiełły (278 uczniów) – 83 400,00 zł, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Juliana Fałata w Bystrej z Oddziałami Sportowymi (252 uczniów) – 75 600,00 zł.

²⁸ W kwocie 18 217,00 zł.

²⁹ Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego według stanu na 31 grudnia 2019 r.

³⁰ W kwocie 250 000,00 zł.

³¹ https://www.gov.pl/static/vaccination/Rosn%C4%85caOdporno%C5%9B%C4%87_Wyniki.pdf

Wysokość środków finansowych na wyżej wspomniany transport była kalkulowana według jednostkowych stawek³² w podziale na gminy powyżej 100 tys. mieszkańców oraz gminy miejskie, miejsko-wiejskie i wiejskie.

Zadanie związane z organizacją punktu szczepień lub gminnego koordynatora ds. szczepień było finansowane środkami, których wysokość ustalono w decyzji Wojewody Śląskiego³³.

Z kolei działania promocyjne Gminy w zakresie zwiększenia liczby szczepień były finansowane środkami³⁴ wskazanymi w decyzji Wojewody Śląskiego.

(akta kontroli: Tom I, str. 157-199)

1.4. Jak wyjaśnił Wójt, (...) planując środki z FPC przestrzegano zasady, że powinny być one skierowane na zwalczanie skutków, w tym społeczno-gospodarczych choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2. Przeciwdziałanie skutkom społeczno-gospodarczym związanym z COVID-19 realizowane było zgodnie z art. 65 ust. 28 ustawy (...) oraz uchwał, które określały zasady rozdziału i przekazywania wsparcia na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego, w tym ich zakres.

(akta kontroli: Tom I, str. 227)

Gmina, planując zadania inwestycyjne przy wsparciu ze środków RFIL, postępowała zgodnie z regulacjami uchwały nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego³⁵. W dwóch przypadkach wydatkowanie środków z Funduszu nastąpiło niezgodnie z przepisami uchwały, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I, str. 276-335)

Środki z rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży *Laboratoria przyszłości* przeznaczano na zakupy wyposażenia stanowisk do pracy narzędziowej, sprzętu, narzędzi, elektronarzędzi, materiałów, innych przedmiotów i pomocy służących rozwijaniu umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży, zgodnie ze szczegółowym katalogiem podanym do publicznej wiadomości³⁶.

(akta kontroli: Tom I, str. 83-156)

Zadania związane z transportem na szczepienia przeciwko COVID-19, organizacją stanowiska koordynatora ds. szczepień, a także działaniami promocyjnymi mających na celu zwiększenie liczby zaszczepionych mieszkańców przeciw COVID-19 (w tym w wieku 60+) były realizowane w oparciu o decyzje Wojewody Śląskiego z dnia 12 stycznia 2021 r.³⁷ ze zmianami oraz z dnia 11 czerwca 2021 r.³⁸

(akta kontroli: Tom I, str. 157-199)

Fundusze otrzymane w związku z zajęciem trzeciego miejsca w powiecie w konkursie *Rosnąca odporność* wydatkowano w 2022 r. przede wszystkim na dofinansowanie

³² Decyzja Wojewody Śląskiego nr ZKI.6330.2.1.2021 z dnia 12 stycznia 2021 r. przewidywała dla Gminy dofinansowanie 80% stawki za przewóz jednej osoby niepełnosprawnej w wysokości 65 zł (24 zł za przewóz jednej osoby z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktu szczepień), zmieniona decyzją z dnia 11 lutego 2021 r. na stawkę 52 zł (24 zł za przewóz jednej osoby z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień), następnie zmieniona decyzją z dnia 24 września 2021 r. na stawkę 80 zł (50 zł za przewóz jednej osoby z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktu szczepień).

³³ W Gminie stawka wynosiła 3 000,00 zł miesięcznie.

³⁴ W jednorazowej wysokości 10 000,00 zł.

³⁵ M.P. z 2022 r. poz. 22; dalej: uchwała nr 102 Rady Ministrów.

³⁶ <https://www.gov.pl/web/laboratoria/katalog-wyposazenia>

³⁷ Nr ZKI.6330.2.1.2021.

³⁸ Nr ZKI.6330.2.72.2021.

programu szczepień w Centrum Pulmonologii w Bystrej oraz sprzęt do ratownictwa medycznego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Bystrej.

(akta kontroli: 81-82, 440-441)

Otrzymane od Wojewody Śląskiego środki³⁹ w ramach Programu *Wspieraj Seniora* Gmina zwróciła z końcem 2021 r. Gmina wystąpiła o środki finansowe z tego Programu do Wojewody z związku z informacją o ich podziale na poszczególne gminy województwa śląskiego według liczby mieszkańców w wieku 70 lat i więcej⁴⁰.

(akta kontroli: Tom I, str. 200-219)

1.5 Analiza sprawozdań z wykonania wydatków majątkowych budżetu Gminy w 2021 r. oraz wykonania planów finansowych środków pochodzących z FPC za ten okres wykazała, że w planie finansowym budżetu Gminy na 2021 r. pierwotnie:

- na budowę sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej planowano 720,0 tys. zł natomiast po otrzymaniu środków z RFIL plan ten uległ zwiększeniu o wysokość środków jakie wykazano w planie finansowym środków pochodzących z FPC, tj. o 389,7 tys. zł;
- na rozbudowę ul. Agrestowej wraz z budową odwodnienia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego planowano 1 100,0 tys. zł, natomiast po otrzymaniu środków z RFIL plan ten uległ zmniejszeniu do wysokości środków jakie wykazano w planie finansowym środków pochodzących z FPC tj. do 880,2 tys. zł.

(akta kontroli: Tom I, str. 445-452)

Jak wyjaśnił Wójt Gminy, z chwilą kiedy pojawiła się możliwość pozyskania środków z Funduszu (RFIL) zadania te w części zostały z tych pozyskanych środków dofinansowane.

Wójt Gminy jako zadania, które realizowane są w Gminie Wilkowice przy współfinansowaniu środkami z RFIL wskazał budowę sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice oraz Przedszkola Publicznego w Miesznej, a także rozbudowę ul. Agrestowej wraz z budową odwodnienia Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Miesznej oraz rozbudowę Szkoły w Miesznej.

(akta kontroli: Tom I, str. 21)

Jak zeznała Skarbnik Gminy, miało miejsce finansowanie ze środków RFIL inwestycji, które pierwotnie były planowane lub realizowane z innych środków niż z FPC (...) *była nią budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice oraz wykup sięgaczy od mieszkańców, którzy dokonali tego we własnym zakresie. Inwestycja trwa od wielu lat i jest kontynuowana do teraz. Kolejną inwestycją była rozbudowa ul. Agrestowej, dla której projekt był sporządzony w 2019 r. (...). Kolejna inwestycja to rozbudowa Szkoły Podstawowej w Miesznej gdzie już 2017 r. zlecieliśmy do opracowania program funkcjonalno-użytkowy dla tej inwestycji i oczekiwaliśmy na możliwość pozyskania na tę inwestycję środków. Analogiczna sytuacja była w przypadku budowy Przedszkola Publicznego w Miesznej gdzie ziemię pod tę inwestycję Gmina nabyła z tego co pamiętam w 2019 r.*

Ponadto zeznała, że: *środki z Funduszu Covid-19 były ostatecznie wydatkowane na cele wskazane w tej uchwale, tj. wydatki majątkowe o wartości przekraczającej 400 tys. zł. Zgodnie z uchwałą wnioski oceniać miała specjalnie powołana do tego Komisja, która miała brać pod uwagę spełnienie przez wnioski określonych uchwałą kryteriów. Kolejne zmiany uchwał precyzowały kryteria na jakie może być przeznaczony wsparcie. Przepisy uchwały Rady Ministrów nie wyłączały możliwości ubiegania się o finansowanie wcześniej planowanych inwestycji lub inwestycji już rozpoczętych, a jedynie wyłączały możliwość refundacji poniesionych wydatków.*

³⁹ W wysokości 18 217,00 zł.

⁴⁰ Dane Głównego Urzędu Statystycznego według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.

1.6 W 2021 r. plan finansowy środków pochodzących z FPC w Gminie zmieniał się sześć razy, a do końca I półrocza 2022 r. plan zmienił się trzy razy.

Na 2021 r. zaplanowano dochody w ramach środków z Funduszu w kwocie 0,00 zł, które zwiększono w trakcie roku o łączną kwotę 1 092,0 tys. zł oraz zmniejszono o 3,0 tys. zł, a tym samym plan dochodów po zmianach wyniósł 1 089,0 tys. zł. Wydatki w ramach FPC na 2021 r. zaplanowano w wysokości 3 132,2 tys. zł i w trakcie roku dokonano zwiększeń na łączną kwotę 2 358,9 tys. zł oraz zmniejszeń na łączną kwotę 1 102,1 tys. zł, a tym samym plan wydatków po zmianach wyniósł 4 389,0 tys. zł.

Zmiany planów finansowych środków pochodzących z FPC w 2021 r. były dokonywane uchwałami Rady Gminy:

- nr XXVII/260/2021 z dnia 24 lutego 2021 r., którą zaktualizowano wydatki inwestycyjne do kwoty 3 130,1 tys. zł;
- nr XXVIII/267/2021 z dnia 31 marca 2021 r., którą wprowadzono po stronie dochodów środki finansowe które pozyskano w ramach programu *Wspieraj Seniora* w wysokości 18,2 tys. zł, po stronie wydatków wprowadzona tę samą wartość z przeznaczeniem na pomoc społeczną;
- nr XXIX/276/2021 z dnia 28 kwietnia 2021 r., którą zaktualizowano dochody m.in. na dofinansowanie inwestycji w wysokości 700,0 tys. zł oraz wydatki majątkowe oraz wprowadzono po stronie wydatków dwa zadania: *Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych oraz Rozbudowa i przebudowa budynku "Dom Strażaka" w Bystrej* w wysokości 700,0 tys. zł;
- nr XXXIII/316/2021 z dnia 29 września 2021 r., którą wprowadzono jako dochody w zakresie ochrony zdrowia wartość: 31,8 tys. zł oraz tę samą wartość po stronie wydatków z przeznaczeniem na ochronę zdrowia;
- nr XXXV/340/2021 z dnia 27 października 2021 r., którą wprowadzono zaktualizowano po stronie dochodów środki na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 do wysokości 34,8 tys. zł, po stronie wydatków zaktualizowano wysokości planowanych środków finansowych o tę samą wartość z przeznaczeniem na ochronę zdrowia;
- nr XXXVI/348/2021 z dnia 02 grudnia 2021 r., którą po stronie dochodów wprowadzono środki w wysokości 339,0 tys. zł otrzymane w związku z programem *Laboratoria Przyszłości*, w zakresie wydatków zaplanowano środki finansowe w identycznej kwocie z przeznaczeniem na zakup środków dydaktycznych i książek dla pięciu gminnych szkół.

Na 2022 r. zaplanowano dochody w ramach środków z Funduszu w kwocie 0,00 zł, które w I połowie 2022 r. zwiększono o 0,2 tys. zł, a tym samym plan dochodów po zmianach wyniósł 0,2 tys. zł. Wydatki w ramach FPC na 2022 r. zaplanowano w wysokości 14 933,6 tys. zł i w I połowie 2022 r. dokonano zwiększeń na łączną kwotę 2 489,0 tys. zł, a tym samym plan wydatków po zmianach wyniósł 17 422,6 tys. zł.

Zmiany w I półroczu 2022 r. były dokonywane uchwałami Rady Gminy:

- nr XXXVIII/369/2022 z dnia 26 stycznia 2022 r., którą zaktualizowano wydatki inwestycyjne na cztery zadania w kwocie 17 172,4 tys. zł i wydatki związane z ochroną zdrowia w wysokości 250,0 tys. zł;

- nr XLI/396/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 r., którą wprowadzono po stronie dochodów środki na ochronę zdrowia w wysokości 0,2 tys. zł;
- nr XLII/404/2022 z dnia 31 maja 2022 r., którą wprowadzono środki z przeznaczeniem na dotacje w wysokości 49,9 tys. zł.

(akta kontroli: Tom I, str. 25-73)

Jak zeznała Skarbnik Gminy, (...) zmiany planów po stronie dochodów i wydatków były inicjowane przez Wójta oraz przeze mnie w wyniku otrzymywania kolejnych środków w związku z akceptacją składanych przez Urząd wniosków. Daty zmian planów dochodów i wydatków z tego Funduszu są uwidocznione w uchwałach Rady Gminy je przyjmujących. Plany były zmieniane również z uwagi na podpisywanie umów z wykonawcami robót inwestycyjnych dostosowując te plany do wynikających z tych umów harmonogramów rzeczowo-finansowych. To wykonawcy w tych harmonogramach wskazywali czasookresy wykonania poszczególnych etapów robót oraz ich wartość.

(akta kontroli: Tom I, str. 269-275)

Zmiany planów finansowych Funduszu Wójt uzasadnił pozyskiwaniem kolejnych środków na różne zadania związane ze stanem pandemii COVID-19. Wskazał, że (...) zmiany planów finansowych nie miały wpływu na zakładane efekty rzeczowe.

(akta kontroli: Tom I, str. 21, 227-228)

1.7 Plany finansowe w zakresie środków pochodzących z FPC Funduszu, które stanowiły integralną część uchwał Rady Gminy Wilkowice, oraz sprawozdania z ich wykonania, które były integralną częścią *Sprawozdania Wójta Gminy z wykonania budżetu*, publikowane były na stronie internetowej Gminy Wilkowice⁴¹.

1.8 W sprawozdaniu z wykonania planów finansowych środków pochodzących z FPC wykazano:

- w 2021 r. plan finansowy dochodów z Funduszu został wykonany w 853,24%, a wydatków w 48,58%;
- w I półroczu 2022 r. plan finansowy dochodów z Funduszu został wykonany w 100%, a wydatków w 19,76%.

Sprawozdanie z wykonania planu finansowego środków pochodzących z FPC za I półrocze 2022 r. zawierało nierzetelne dane, co przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I, str. 74-80)

W okresie objętym kontrolą Gmina nie deponowała niewydatkowanych środków finansowych otrzymanych w ramach RFIL na lokatach bankowych, o czym szerzej w obszarze III w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I, str. 348-359)

1.9 W okresie objętym kontrolą ze środków Funduszu Gmina sfinansowała następujące zadania inwestycyjne:

- budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Wilkowice na kwotę 389,7 tys. zł;
- rozbudowa ul. Agrestowej wraz z budową odwodnienia ZSP w Mesznej na kwotę 880,2 tys. zł;
- budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych o wartości 52,9 tys. zł;
- rozbudowa i przebudowa budynku *Dom Strażaka* w Bystrej na kwotę 0,9 tys. zł;
- budowa Przedszkola Publicznego w Mesznej na kwotę 268,0 tys. zł;

⁴¹<https://bip.gwwilkowice.finn.pl/bipkod/19877275>, <https://bip.gwwilkowice.finn.pl/res/serwisy/pliki/30025776?version=1.0>, <https://bip.gwwilkowice.finn.pl/res/serwisy/pliki/30889136?version=1.0>

- rozbudowa Szkoły w Mesznej na kwotę 169,5 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą w ramach programu *Laboratoria Przyszłości* za 339,0 tys. zł wyposażono pięć gminnych szkół w sprzęt przewidziany uchwałą nr 129 Rady Ministrów.

Ponadto na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego realizowano m.in. transport do punktów szczepień oraz promocję szczepień na terenie Gminy w kwocie 31,8 tys. zł. W ramach programu *Wspieraj Seniora* Gmina pozyskała środki w kwocie 18,2 tys. zł, jednak środki te nie zostały wydatkowane i zwrócono je do Wojewody.

(akta kontroli: Tom I, str. 413-415)

Jak podał Wójt, (...) *Gmina Wilkowice mając na uwadze, realizację programu „Wspieraj Seniora” na rok 2021, zabezpieczyła środki wskazane przez Wojewodę. (...) W związku z faktem, że nie było zgłoszeń ze strony seniorów wymagających wsparcia, Gmina nie wykorzystwała przyznanych środków. Zgodnie z założeniami programu „Wspieraj Seniora” na rok 2021, niewykorzystane środki podlegają zwrotowi. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach zwrócił niewykorzystane środki w dniu 28.12.2021 r. na konto Gminy Wilkowice, która z kolei zwróciła w/w środki w dniu 29.12.2021 r. do Wojewody Śląskiego w Katowicach.*

(akta kontroli: Tom I, str. 223)

1.10 Większość zadań związanych z wydatkowaniem środków pozyskanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 realizował Urząd samodzielnie.

Dwa zadania realizowały jednostki organizacyjne Urzędu:

- program *Laboratoria Przyszłości* realizowany były przez oświatową jednostkę Gminy tj. Zespół Obsługi Szkół i Przedszkoli;
- program *Wspieraj Seniora* był realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilkowicach.

(akta kontroli: Tom I, str. 23-24)

1.11 Gmina w okresie objętym kontrolą prowadziła sześć inwestycji ze środków RFIL, doposażyła pięć gminnych szkół w ramach programu *Laboratoria Przyszłości*, a także sfinansowała, ze środków przekazywanych w ślad za decyzjami Wojewody Śląskiego, działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19.

(akta kontroli: Tom I, str. 419-424)

Wykonanie planu dochodów Funduszu za 2021 r. oraz I połowę 2022 r. przedstawiało się następująco:

- w 2021 r. zrealizowano dochody na poziomie 853,24% planu po zmianach, z tego plan dochodów ze środków RFIL wykonano na poziomie 1 238,76%⁴², w zakresie środków z programu *Laboratoria Przyszłości* plan dochodów został wykonany w 100%, plan dochodów związanych z transportem do punktów szczepień, promocją szczepień oraz środkami nagrody otrzymanej w ramach konkursu *Rosnąca odporność* wykonano na poziomie 885,57%⁴³, natomiast nie zrealizowano planu dochodów dotyczącego programu *Wspieraj Seniora* (realizacja planu na poziomie 0%);
- w 2022 r. plan dochodów został wykonany w 100%.

(akta kontroli: Tom I, str. 74-80, 346-347)

W zakresie przekroczenia planów dochodów w 2021 r. Wójt wyjaśnił, że (...) ze środków *Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w roku 2021 do planu dochodów wprowadzono kwotę 700.000,00 zł. Kwota ta miała odzwierciedlenie*

⁴² Zrealizowano dochody o 7 971 317,38 zł wyższe od planowanych.

⁴³ Zrealizowano dochody o 250 000,00 zł wyższe od planowanych.

w wydatkach jakie zostały zaplanowane w roku 2021 na zadanie pn. „Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych” w wysokości 500.000,00 zł oraz na zadanie pn. „Rozbudowa i przebudowa budynku »Dom Strażaka« w Bystrej” w wysokości 200.000,00 zł. Środki które wpłynęły do budżetu w roku 2021 wynosiły 8.671.317,38 zł. Gmina nie widziała potrzeby wykazania w planie finansowym w roku 2021 całości pozyskanych środków. Kwota w wysokości 7.971.317,38 zł stanowiła przychody jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków i została wprowadzona do planu finansowego wydatków w roku 2022. Kwoty te zostały tak wprowadzone do budżetu aby go zrównoważyć. Do planu finansowego wprowadzono w całości środki otrzymane od Wojewody Śląskiego na działania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 tj. kwota 31.824,00 zł. Do planu finansowego nie wprowadzono natomiast środków otrzymanych w ramach konkursu *Rosnąca odporność* w wysokości 250.000,00 zł, gdyż do budżetu gminy wpłynęły one w dniu 29 grudnia 2021 roku i nie było możliwości ich wprowadzenia do planu.

(akta kontroli: Tom I, str. 227-232)

Wykonanie planu wydatków Funduszu za 2021 oraz I połowę 2022 r. przedstawiało się następująco:

- w 2021 r. wydatkowano środki na poziomie 48,6% planu po zmianach, z tego: w przypadku środków RFIL dotyczących budowy kanalizacji sanitarnej oraz rozbudowy ul. Agrestowej w Miesznej wraz z budową odwodnienia plan wydatków został wykonany w 100%; natomiast plan finansowanych z ww. środków inwestycji rozbudowy dróg wraz ze szlakami rowerowymi został wykonany w 10,6%⁴⁴ a w przypadku rozbudowy i przebudowy Domu Strażaka w Bystrej w 0,5%⁴⁵; rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego oraz budowa Przedszkola w Miesznej finansowane ze środków RFIL zostały wykonane odpowiednio w 32,0%⁴⁶ i 17,9%⁴⁷ planu po zmianach. Z kolei środki związane z przeciwdziałaniem COVID-19 oraz środki w ramach programu *Laboratoria Przyszłości* wydatkowano na poziomie 100% planu. Planowane wydatki w ramach programu *Wspieraj Seniora* nie zostały wykonane (realizacja planu na poziomie 0%);
- w I półroczu 2022 r. wydatki zrealizowano na poziomie 19,82% planu po zmianach na 2022 r. W I połowie 2022 r. żaden z planowanych wydatków w ramach środków z RFIL nie został wykonany na poziomie 100% planu. Wydatki na zadania: planowana rozbudowa dróg wraz ze szlakami rowerowymi, rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Miesznej, budowa Przedszkola w Miesznej, rozbudowa i przebudowa „Domu Strażaka” w Bystrej zostały wykonane odpowiednio w: 0,5%⁴⁸, 37,0%⁴⁹, 40,1%⁵⁰ oraz 0%⁵¹. W zakresie planowanych środków otrzymanych jako nagroda w programie *Rosnąca Odporność* oraz od Wojewody Śląskiego na przeciwdziałanie COVID-19 plan został wykonany w 30,3%.

(akta kontroli: Tom I, str. 78-80, 413-415)

⁴⁴ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 447 110,00 zł.

⁴⁵ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 199 100,00 zł.

⁴⁶ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 360 600,93 zł.

⁴⁷ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 1 232 007,80 zł.

⁴⁸ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 6 886 447,38 zł.

⁴⁹ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 1 778 408,63 zł.

⁵⁰ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 3 431 140,73 zł.

⁵¹ Nie wydatkowano zaplanowanych środków w wysokości 1 699 100,00 zł.

W zakresie zadania *Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych* realizowanego w roku 2021 Wójt wskazał, że (...) w pierwszej kolejności planowano uruchamiać procedurę w trybie *zaprojektuj – wybuduj* i w związku z tym konieczne było przygotowanie programu funkcjonalno-użytkowego. Jednakże sytuacja społeczno-gospodarcza oraz wzrost cen na rynku spowodowały konieczność podjęcia decyzji o uruchamianiu najpierw procedury projektowania, a potem procedury wyboru Wykonawcy robót budowlanych. Sam proces projektowania trwa 24 miesiące. Okres realizacji robót budowlanych szacuje się na około 12 miesięcy.

(akta kontroli: Tom I, str. 224-226)

Wójt wyjaśnił, że zadanie *Rozbudowa i przebudowa budynku „Dom Strażaka” w Bystrej* wiązało się z (...) koniecznością przygotowania i uzupełnienia dokumentacji projektowej, która jest niezbędna do uruchomienia realizacji robót budowlanych. W 2021 roku ogłoszono postępowanie na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych, zostało ono unieważnione ponieważ kwota oferty z najniższą ceną wynosiła 3.380.040,00 zł, a kwota jaką zamawiający przeznaczył na zamówienie wynosiła 1.700.000,00 zł (środki z RFIL).

Kolejnym zadaniem, na które Gmina pozyskała środki z RFIL była rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mesznej, dla którego Wójt wskazał, że (...) pod koniec 2020 roku ogłoszono postępowanie na wyłonienie wykonawcy w procedurze *zaprojektuj - wybuduj*. (...) Początkiem 2021 roku wybrano Wykonawcę za cenę oferty 7.199.315,12 zł. W pierwszym etapie realizacji umowy Wykonawca był zobowiązany wykonać projekt i uzyskać pozwolenie na budowę, w związku z powyższym fakturowanie w ramach umowy mogło nastąpić dopiero po wykonaniu projektu.

(akta kontroli: Tom I, str. 227-232)

W zakresie niewielkiego wykonania planu wydatków dla zadania *rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mesznej* Skarbnik Gminy wyjaśniła: (...) dostałam taką informację od kierownika Działu Inwestycji (...). Pierwotnie miałam zaplanowane na tę inwestycję 1,5 mln zł, natomiast później otrzymałam ustną informację od ww. kierownika o tym że mam zaktualizować plan finansowy tej inwestycji do kwoty 550 tys. zł co też zrobiłam.

Przedłożona przez kierownika Działu Inwestycji dokumentacja wskazywała, że w dniu 2 marca 2021 r. Wykonawca nadesłał do akceptacji harmonogram rzeczowo-finansowy ww. inwestycji, z którego wynikało, że do końca 2021 r. łączna wartość świadczonych usług wyniesie 542,4 tys. zł. Ze względu na urlop i późniejszą chorobę kierownika Działu Inwestycji doszło do przeoczenia i dopiero w dniu 25 listopada 2021 r. zatwierdzono harmonogram rzeczowo-finansowy, który zakładał wydatkowanie w 2021 r. kwoty 338,9 tys. zł.

(akta kontroli: Tom I, str. 389-393, 397-404)

W odniesieniu do realizacji w 2021 r. zadania *Budowa Przedszkola w Mesznej* Wójt wyjaśnił, że prowadzenie inwestycji (...) wiązało się z koniecznością przygotowania dokumentacji projektowej, która jest niezbędna do uruchomienia realizacji robót budowlanych. Przeprowadzono dwie procedury wyboru wykonawcy zgodnie z ustawą *prawo zamówień publicznych*. Pierwsze postępowanie unieważniono, ponieważ wpłynęła tylko jedna oferta na kwotę 17.751.062,35 zł. Przeprowadzono ponowną procedurę wyboru wykonawcy, w ramach której zostało złożonych 6 ofert i wybrano wykonawcę, którego oferta opiewała na kwotę 12.287.700,00 zł.

(akta kontroli: Tom I, str. 227-232)

W zakresie wykonania w I półroczu 2022 r. na niskim poziomie planu wydatków dla zadania *Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego*

układu szlaków rowerowych Wójt złożył wyjaśnienia analogiczne jak w przypadku niewykonania planu wydatków w poprzednim roku.

Wójt, w zakresie realizacji w pierwszym półroczu 2022 roku zadania *Rozbudowa i przebudowa budynku "Dom Strażaka" w Bystrej* wskazał, że (...) Gmina w roku bieżącym pozyskała na szerszy zakres zadania uwzględniający również zmiany cen na rynku środki z PIS w wysokości 4.300.000,00 zł [otrzymano promesę wstępną - przypis NIK]. Obecnie trwa kolejna procedura wyłonienia wykonawcy robót budowlanych. Kwota oferty Wykonawcy z najkorzystniejszą ofertą wynosi 6.254.003,57 zł. Gmina jest obecnie przed podpisaniem umowy z Wykonawcą.

W związku z realizacją w pierwszym półroczu 2022 roku zadania *Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Miesznej* Wójt podał, że (...) od początku 2022 roku rozpoczęła się realizacja prac budowlanych, fakturowanie i zapłata nastąpi do końca roku. Zakończenie inwestycji nastąpi w 2023 roku, natomiast środki z RFIL rozliczone i wypłacone zostaną zgodnie z harmonogramem wykonawcy do końca 2022 roku.

Ponadto wskazał, że w związku z realizacją w pierwszym półroczu 2022 roku zadania *Budowa Przedszkola w Miesznej* (...) zakończenie inwestycji nastąpi w 2023 roku, natomiast środki z RFIL rozliczone i wypłacone zostaną zgodnie z harmonogramem wykonawcy do końca 2022 roku. Największe zaangażowanie robót budowlanych zostało osiągnięte w okresie sierpień, wrzesień 2022 roku.

Wójt wskazał również, że pozostałą część niewydatkowanych w I półroczu 2022 r. środków⁵² otrzymanych w ramach konkursu *Rosnąca odporność* zostanie wydatkowana z końcem 2022 r.⁵³

(akta kontroli: Tom I, str. 228-232)

Gmina w ramach RFIL zrealizowała na 30 września 2022 r. zadanie dotyczące *rozbudowy ulicy Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Miesznej*. W ramach ww. inwestycji zakładano:

- wzrost długości kanalizacji deszczowej o ok. 370 metrów,
- zmniejszenie liczby nieruchomości gminnych (trzy obiekty użyteczności publicznej) oraz nieruchomości prywatnych (10 nieruchomości), na których występują podtopienia,
- zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych spowodowanych wystąpieniem lokalnych oblodzeń o ok. 20%,
- wzrost liczby miejsc parkingowych w miejscowości Mieszna o 12 sztuk, w tym jedno miejsce parkingowe dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli: Tom I, str. 422-424)

Analiza dokumentacji powykonawczej kanalizacji deszczowej ul. Szczyrkowskiej, Agrestowej i Szkolnej wykazała, że łączna jej długość w ramach ww. inwestycji wyniosła 376,97 metrów co stanowiło 101,9% planowanej długości.

Dokumentacja fotograficzna wykazała, że parking wraz z jednym miejscem dla osoby niepełnosprawnej został wybudowany w ramach inwestycji, co skutkowało wykonaniem założonego efektu w 100%.

W odniesieniu do zmniejszenia liczby wypadków i kolizji drogowych spowodowanych wystąpieniem lokalnych oblodzeń o ok. 20%, Wójt wskazał, że (...) powyższy wskaźnik został określony orientacyjnie, na podstawie naszej wiedzy, obserwacji i informacji docierających z otoczenia. Na dzień składania wniosku o dofinansowanie gmina nie posiadała żadnych danych wyjściowych (statystycznych) dotyczących zdarzeń na przedmiotowych drogach. Problem występowania podtopień, a co za tym idzie w sezonie zimowym oblodzeń w rejonie od ul. Szkolnej poprzez

⁵² 174 279,99 zł.

⁵³ Gmina jest w trakcie finalizacji zakupów defibrylatorów.

ul. Szczyrkowską i ul. Agrestową znany był gminie od dłuższego czasu. Potwierdzają to pisma kierowane do gminy od mieszkańców mieszkających w tym rejonie. Wyłapanie wód opadowych, roztopowych poprzez budowę kanału deszczowego wyeliminowało powyższe zjawisko. Od dnia zakończenia inwestycji do gminy nie docierały już żadne sygnały o występujących oblodzeniach i podtopieniach. W naszej ocenie wskaźnik został osiągnięty.

(akta kontroli: Tom I, str. 230-267)

Pozyskane z Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej informacje w zakresie liczby wypadków i kolizji drogowych jakie wystąpiły w rejonie skrzyżowania ul. Agrestowej w Mesznej z ul. Szczyrkowską w Mesznej w latach 2018-2022 (do 30 września 2022 r.) na odcinku od ulicy Szkolnej, poprzez Szczyrkowską do ulicy Kowalskiej wykazały, że w okresie przed złożeniem wniosku o dofinansowanie inwestycji, tj. poszczególnych półroczach 2018 r. i 2019 r. odnotowano odpowiednio: jedno, trzy, jedno i cztery zdarzenia drogowe. Po wykonaniu inwestycji, tj. po 14 września 2021 r. ustalono, że w II półroczu 2021 r. oraz I półroczu 2022 r. i II półroczu 2022 r. (do 30 września 2022 r.) odnotowano w ww. obszarze odpowiednio: jedno, dwa i brak zdarzeń drogowych.

(akta kontroli: Tom I, str. 5-8)

W zakresie zmniejszenia liczby nieruchomości gminnych oraz nieruchomości prywatnych, na których występują podtopienia, Wójt wyjaśnił: (...) *obiekty Gminne, tj. Zespół Szkolno-Przedszkolny przy ul. Szkolnej 1 w Mesznej, Meszniański Ośrodek Kultury przy ul. Handlowej 16 w Mesznej oraz Przedszkole Publiczne przy ul. Agrestowej w Mesznej od momentu zakończenia powyższej inwestycji nie ulegają podtopieniom. W wyniku prowadzonej inwestycji wyeliminowano problem podtopień dla nieruchomości prywatnych znajdujących się w tej okolicy.* Na potwierdzenie osiągnięcia wskaźnika dla nieruchomości prywatnych Wójt przedłożył oświadczenia mieszkańców 10 nieruchomości.

(akta kontroli: Tom I, str. 230-267)

W 2021 r. Gmina zrealizowała w 100% wydatki zaplanowane dla pięciu gminnych szkół w ramach Programu *Laboratoria przyszłości* (w Programie tym nie określono mierników). W ramach tego programu sfinansowano m.in. zakup drukarek 3D wraz z laptopami, walizek długopisów 3D, aparatów fotograficznych, robotów edukacyjnych, mikrokontrolerów z czujnikami i akcesoriami, które figurowały na liście wyposażenia w związku z ww. programem, opublikowanej na rządowej stronie internetowej.

W zakresie zadań realizowanych z wykorzystaniem środków otrzymanych od Wojewody Śląskiego na finansowanie działań promocyjnych mających na celu zwiększenie liczby zaszczepionych w Gminie również nie określono mierników w celu weryfikacji efektywności. W ramach tych działań przeprowadzono dwie akcje promocyjne polegające m.in. na zamieszczeniu ogłoszeń w prasie, redystrybuowaniu poradnika *Szczepimy się*, organizacji punktu szczepień, a także zaszczepiono 65 osób i zorganizowano transport 29 osób do punktów szczepień. Gmina otrzymała również nagrodę pieniężną za zajęcie trzeciego miejsca w konkursie *Rosnąca odporność* w związku z jednym z najwyższych przyrostów poziomu zaszczepienia w powiecie bielskim.

(akta kontroli: Tom I, str. 83-156, 422-424, str. Tom III str. 51-55)

1.12. Wójt w odpowiedzi na pytanie *jakie działania podejmowano w celu zwiększenia efektywności wykorzystania środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19* wyjaśnił, że *Gmina podejmowała działania mające na celu wyłonienia Wykonawcy, który zaoferuje jak najkorzystniejszą cenę.*

(...) w ramach Programu Laboratoria Przyszłości dyrektor każdej szkoły podstawowej samodzielnie analizował potrzeby swojej palcówki, biorąc pod uwagę zakup wyposażenia technicznego potrzebnego w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności: manualnych i technicznych, samodzielnego i krytycznego myślenia, zdolności myślenia matematycznego oraz w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również pracy zespołowej, dobrej organizacji i dbania o porządek na stanowisku pracy oraz radzenia sobie w życiu codziennym, zarówno podczas obowiązkowych zajęć lekcyjnych jak i zajęć dodatkowych. (...) Przy wyborze nowoczesnych pomocy dydaktycznych dyrektor wykorzystał katalog wyposażenia opublikowany na stronie internetowej (...) Dyrektorzy szkół podstawowych działających na terenie Gminy Wilkowiec otrzymali od Wójta Gminy upoważnienie na podstawie § 9 ust. 4 Uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. (...).

(akta kontroli: Tom I, str. 231-232)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak opracowania planu finansowego dla rachunku Funduszu na 2020 r. oraz nieuwjęcie w planie finansowym rachunku FPC na 2021 r. całości środków rachunku, co było niezgodnie z art. 65 ust. 12 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw oraz w odniesieniu do 2021 r., stanowiło działanie nierzetelne.

Zgodnie z ww. przepisem Wójt dysponuje środkami oraz opracowuje plan finansowy dla rachunku środków tego Funduszu. W 2020 r. taki plan finansowy nie został w Gminie opracowany, pomimo że Gmina otrzymała z FPC w dniach 4 września i 16 grudnia 2020 r. środki w wysokości odpowiednio: 3 132,3 tys. zł oraz 7 130,1 tys. zł.

Natomiast w 2021 r. plan taki nie uwzględniał wszystkich środków na rachunku tego Funduszu, bowiem nie ujęto w nim całości środków otrzymanych w dniu 30 marca 2021 r. w kwocie: 6 971,3 tys. zł oraz środków otrzymanych z końcem 2020 r. oraz 900,0 tys. zł i 800,0 tys. zł otrzymanych odpowiednio 8 kwietnia i 22 czerwca 2021 r.

Jak zeznała Skarbnik Gminy, która miała opracować projekt takiego planu, (...) Wrzesień 2020 r. był okresem nasilenia pandemii, w urzędzie w tym czasie były liczne nieobecności w związku z zachorowaniami na Covid-19, to był też czas wprowadzenia pracy zdalnej i zmianowej w Urzędzie. Z uwagi na natłok niespotykanych do tej pory trudności technicznych sporządzenie projektu planu finansowego dla tego rachunku w tym okresie, który można by przedłożyć do uchwalenia Radzie Gminy stanowiło moje niedopatrzenie.

W powyższym zakresie analogiczne wyjaśnienia złożył Wójt.

Skarbnik Gminy wskazała, że jest odpowiedzialna za opracowanie planu finansowego dla środków gromadzonych na rachunku Funduszu. Zapytana potwierdziła, że zgodnie z art. 65 ustawy covidowej w Gminie powinien zostać opracowany plan finansowy FPC, obejmujący całość otrzymanych środków w tym zakresie. W sprawie przyczyn braku opracowania planu finansowego dla całości tych środków wskazała, że (...) zadania z RFIL były wieloletnie dlatego starałam się rozłożyć planowane środki na lata żeby zbilansować budżet. W oparciu o takie założenia konstruowałam plan finansowy dla FPC.

Wójt Gminy wyjaśnił, że (...) pieniądze pojawiły się na rachunku gminy z końcem roku, przepisy dotyczące ich wydatkowania były wielokrotnie interpretowane, ciągle trwały dyskusje i pojawiały się różnego rodzaju rozbieżności w informacjach zarówno

o możliwości wydatkowania środków jak i ich rozliczania. Ponadto był to już koniec roku i nie widziałem możliwości wydatkowania tych środków w terminie do 31 grudnia. W odpowiedzi na pytanie czego miały dotyczyć te rozbieżności Wójt wyjaśnił, że (...) w tej chwili nie pamiętam szczegółowo ale wyraźnie pamiętam, że było bardzo wiele dyskusji i opinii w tym temacie.

W ocenie NIK powyższe okoliczności nie zwalniały Wójta Gminy z obowiązku opracowania takiego planu, który powinien obejmować całość środków zgromadzonych na rachunku Funduszu, o którym mowa w art. 65 ust. 11 ww. ustawy.
(akta kontroli: Tom I, str. 29, 222-223, 269-275, 346, 389-393, 454)

2. Określenie w planie finansowym rachunku FPC na 2021 r. wydatków na realizację trzech zadań bez danych i informacji niezbędnych do ustalenia ich odpowiedniej wielkości, co NIK uznaje za działania nierzetelne.

W planie finansowym opracowanym dla środków FPC na 2021 r. ujęto m.in. następujące wydatki:

- zadanie *Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych* – zaplanowano wydatki w kwocie 500,0 tys. zł;
- zadanie *Rozbudowa i przebudowa budynku "Dom Strażaka" w Bystrej* – zaplanowano wydatki w kwocie 200,0 tys. zł;
- zadanie *Budowa Przedszkola Publicznego w Miesznej* – zaplanowano pierwotnie wydatki w kwocie 2 000,0 tys. zł, którą zmieniono na 1 500,0 tys. zł.

Wykonanie wydatków dla tych zadań w 2021 r. wyniosło odpowiednio: 10,6%, 0,5% oraz 17,9%.

W zakresie powyższych planowanych kwot Gmina nie dysponowała żadną dokumentacją, z której wynikałyby planowane kwoty.

(akta kontroli: Tom I, str. 74-77)

W zakresie zadania Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg wraz z budową zintegrowanego układu szlaków rowerowych Wójt wyjaśnił, że (...) po uzyskaniu informacji o możliwości otrzymania dofinansowania Gmina przystąpiła do sporządzenia opracowania Programu Funkcjonalno-Użytkowego dla zadania (...) Kwota 500 000 zł miała stanowić zabezpieczenia dla możliwości podpisania umowy na realizację zadania jeszcze w 2021 r. Kwota taka została ustalona w oparciu o doświadczenia pracowników urzędu oraz czas pozostały do końca roku. Szacowaliśmy, że do 31 grudnia przedsiębiorca może przedstawić zaledwie wstępny projekt, uzyskać mapę do celów projektowych oraz w najlepszym przypadku przygotować wstępne podziały nieruchomości do wniosku ZRID.

W przypadku zadania Rozbudowa i przebudowa budynku "Dom Strażaka" w Bystrej, zgodnie z wyjaśnieniem Wójta (...) Kwota ta została wstępnie ustalona w oparciu o doświadczenia pracowników urzędu gminy. Chciałbym zauważyć, że w zaistniałej sytuacji podanie jakiegokolwiek realnej kwoty było w zasadzie niemożliwe.

Z kolei w zakresie Budowy Przedszkola Publicznego w Miesznej Wójt wskazał, że (...) Planowanie tych wydatków na rok 2021 r. opierało się w dużej mierze o doświadczenia urzędu gminy z realizacji poprzednich inwestycji a brak ich późniejszej aktualizacji o zbyt duży optymizm w tym zakresie.

(akta kontroli: Tom I, str. 453-455)

Zdaniem NIK planowane kwoty wydatków winny się opierać na rzetelnych wyliczeniach, których w trakcie kontroli Gmina nie była w stanie przedłożyć. Opieranie planu finansowego wyłącznie na doświadczeniach pracowników Gminy bądź subiektywnych odczuciach – w ocenie NIK – było niewystarczające dla rzetelności założeń.

3. Wydatkowanie w 2020 r. środków z Funduszu w łącznej kwocie 1 388,9 tys. zł na zapłatę podatku VAT od faktur oraz składek ZUS, pomimo braku sporządzenia planu finansowego dla tych środków, tj. niezgodnie z przeznaczeniem określonym w art. 65 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu COVID stanowiącym, że jest gromadzą środki z Funduszu na wydzielonym rachunku dochodów i przeznaczają na wydatki związane z przeciwdziałaniem COVID-19 w ramach planu finansowego tego rachunku oraz w niezgodnie z § 3 ust. 1, w zw. z § 1 pkt 1 uchwały nr 102 Rady Ministrów, stanowiącym że wsparcie, otrzymane na inwestycyjne zadania jest, może być przeznaczone wyłącznie na wydatki majątkowe.

W dniu 4 września 2020 r. na rachunek środków z RFIL (w ramach środków z FPC) wpłynęło 3 132 218 zł. Następnie środki w wysokości 723 558,14 zł, w dniu 5 listopada 2020 r. zostały przekazane na rachunek dochodów Gminy, skąd nastąpiło ich rozdysponowanie na zapłatę podatku VAT od faktury wystawionej przez kontrahenta (156 368,72 zł), a w pozostałej kwocie na wydatki szkół i przedszkoli. Analiza przelewów do poszczególnych szkół i przedszkoli wykazała, że środki te zostały wykorzystane przede wszystkim na opłatę składek do ZUS.

Środki w pełnej wysokości zostały zwrócone na rachunek Funduszu w dniu 13 września 2021 r.

Środki z rachunku FPC w kwocie 723 558,14 zł przez 312 dni nie znajdowały się na tym rachunku.

W dniu 16 grudnia 2020 r. na rachunek RFIL wpłynęły kolejne środki w wysokości 7 130 072,50 zł, natomiast 27 kwietnia 2021 r. z rachunku RFIL zostały wydatkowane środki w wysokości 665 384,38 zł, które zostały zwrócone na ten rachunek 29 grudnia 2021 r.

Jak ustalono, środki te były wykorzystano na zapłatę podatku VAT od faktur dla jednej z firm budowlanych. Środki z rachunku FPC w kwocie 665 384,38 zł przez 246 dni nie znajdowały się na tym rachunku.

Jak zeznała Skarbnik Gminy, (...) wstępnie środki te były planowane do wykorzystania na wydatki w 2021 r. a rachunek na którym się znajdowały był oprocentowany w skali rocznej stawką 0,1%. Wobec czego po uzgodnieniach z Wójtem podjęliśmy decyzję aby czasowo poprawić nimi płynność finansową gminy co umożliwiło uniknięcie prowizji i innych ewentualnych opłat bankowych w przypadku zaciągnięcia kredytu bankowego na te wydatki. Środki zostały zwrócone w pełnej wysokości. W przypadku kwoty 665 384,38 zł wystąpiła analogiczna sytuacja z tym, że środki te zostały przeznaczone w całości na zapłatę podatku VAT od faktur wystawionych przez wykonawcę gminnej inwestycji. Refinansowany podatek VAT od wyżej wskazanych faktur był zwracany w późniejszym okresie przez urząd skarbowy.

Jak wskazał Wójt Gminy (...) Z uwagi na to, że środki znajdowały się w zasadzie na nieoprocentowanym koncie a zaciągnięcie jakiegokolwiek kredytu, niezależnie od całej ścieżki prawnej wymaga wydatkowania środków finansowych zarówno na zaciągnięcie pożyczki jak i jej bieżącą obsługę (oprocentowanie). Zasadnym zatem wydawało się „pożyczenie” pieniędzy z konta na którym nie pracowały i ich czasowe zagospodarowanie na inny cel. Nigdy w moim zamyśle nie było przeznaczenie środków na realizację jakiegokolwiek celu a jedynie chwilowe ich „pożyczenie”.

(akta kontroli: Tom I, str. 222, 269-335, 348-357, 455)

NIK zauważa, że wskazane wyżej okoliczności nie usprawiedliwiają innego wykorzystania środków niż na cele, według zasad i w sposób, który wskazany był w obowiązujących przepisach prawa. Gmina otrzymała środki w ramach RFIL na realizację zadań inwestycyjnych i tylko na te zadania mogła je wydatkować. Fakt,

że Gmina chciała poprawić swoją płynność finansową i jedynie „pożyczyła” te środki, nie mógł stanowić uzasadnienia dla takiego działania.

4. Brak deponowania niewykorzystywanych środków FPC na lokatach bankowych, co skutkowało utratą możliwych potencjalnych do uzyskania odsetek w wysokości, które wg szacunku NIK wyniosły co najmniej 77,2 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą Gmina deponowała niewydatkowane środki finansowe z FPC na rachunku bieżącym w Banku Spółdzielczym w Bystrej, którego oprocentowanie nie przekraczało 0,1%.

Według informacji z Banku Spółdzielczego w Bystrej⁵⁴ oprocentowanie na lokatach bankowych prezentowało się w następujący sposób:

- od 1 września do 30 listopada 2020 r. – 0,05%,
- od 1 grudnia 2020 r. do 19 stycznia 2022 r. - 0,1%,
- od 20 stycznia do 14 marca 2022 r. – 0,4%,
- od 15 marca do 14 kwietnia 2022 r. – 0,7%,
- od 15 kwietnia do 19 maja 2022 r. – 1,1%,
- od 25 maja do 30 czerwca 2022 r. – 2,1%.

Powyższe skutkowało zaniżeniem potencjalnie możliwych do uzyskania odsetek od niewydatkowanych środków FPC w wysokości co najmniej 77 240,40 zł⁵⁵.

W zakresie braku lokowania niewydatkowanych środków Funduszu Skarbnik wyjaśniła, że (...) *z perspektywy czasu widzę to jako zaniedbanie. Na podstawie informacji z banku obsługującego rachunek bieżący Gminy ustaliłam oprocentowanie lokat w tamtym okresie i dokonałam wyliczenia odsetek. Łączna wartość odsetek jakie Gmina mogła pozyskać gdyby lokowała te środki na lokacie bankowej w tym banku wyniosłyby 78 693,39 zł, natomiast na rachunku bieżącym uzyskaliśmy jako Gmina faktycznie 1 452,99 zł.*

W powyższej sprawie Wójt wyjaśnił, że (...) *Nigdy nie wchodziłem w takie szczegóły jak przelewanie części środków na rachunki oprocentowane. Wydaje mi się, że takie zadania powinny być po stronie Skarbnika. Z perspektywy czasu uważam to za niedopilnowanie z mojej strony.*

(akta kontroli, Tom I, str. 348-358, 389-396, 454)

W wyniku braku umieszczenia niewykorzystanych środków z FPC na oprocentowanych lokatach Gmina utraciła potencjalne korzyści w postaci odsetek w kwocie co najmniej 77,2 tys. zł, co – zdaniem NIK – było działaniem niegospodarnym. Należy podkreślić, że uzyskane w ten sposób środki, zgodnie z uregulowaniami uchwały nr 102 Rady Ministrów, Gmina mogła przeznaczyć na wydatki majątkowe.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

Wójt, pomimo istniejącego obowiązku opracowania planu finansowego środków pochodzących z FPC nie opracował takiego planu na 2020 r. Natomiast w planie finansowym środków pochodzących z FPC za 2021 r. nie ujęto całości środków na rachunku Funduszu. Powyższe było niezgodne z art. 65 ust. 11 w zw. z ust. 12 ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19, a także nierzetelne. Ponadto w przypadku planu finansowego środków pochodzących z FPC na 2021 r. w zakresie

⁵⁴ Bank prowadzących rachunek bieżący Gminy.

⁵⁵ Do obliczeń odsetek przyjęto ww. oprocentowanie. Wartość odsetek wyliczono od daty wpływu pierwszych środków z RFIL do 30 czerwca 2022 r. Wysokość odsetek pomniejszono o wartość odsetek uzyskanych z tytułu oprocentowania rachunku bieżącego na którym te środki się znajdowały.

trzech zadań taki plan opracowano nierzetelnie, bowiem nie dysponowano danymi i informacjami niezbędnymi do ustalenia planowanych wydatków.

Środki finansowe FPC w łącznej kwocie 1 388,9 tys. zł zostały wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem określonym w uchwale nr 102 Rady Ministrów, jednakże zostały one zwrócone na rachunek Funduszu w pełnej wysokości.

Pomimo braku bieżącego wykorzystywania środków otrzymanych w ramach RFIL, Wójt nie lokował tych środków na lokatach bankowych, co skutkowało utratą możliwych potencjalnie do uzyskania odsetek.

2. Wnioskowanie o środki z Funduszu i ich wykorzystanie

Opis stanu
faktycznego

Gmina w latach 2020-2022 (I półrocze) złożyła 19 wniosków o dofinansowanie ze środków FPC zadań inwestycyjnych⁵⁶ na łączną kwotę 103 198,6 tys. zł, z tego w ramach:

- RFIL – 11 wniosków na kwotę dofinansowania 43 558,8 tys. zł, w tym dwa w trybie pozakonkursowym (o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i 5 uchwały o RFIL⁵⁷) oraz dziewięć w trybie konkursowym (o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1a i 3 uchwały o RFIL⁵⁸). Otrzymane dofinansowanie wyniosło łącznie 18 933,6 tys. zł⁵⁹,

⁵⁶ Na następujące zadania: Budowa przedszkola w Mesznej przy ul. Szczyrkowskiej i Agrestowej; Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej; Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mesznej przy ul. Szkolnej 1; Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej; Rozbudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 25; Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 im. Królowej Jadwigi w Wilkowicach przy ul. Szkolnej 8; Przebudowa i utwardzenie istniejącego placu biesiadnego z przeznaczeniem na imprezy plenerowe; Przebudowa drogi gminnej ul. Prostej w Wikowicach; Rozbudowa ulicy Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na rzece Białce stanowiącego łącznik z drogą powiatową ul. Juliana Fałata w Bystrej; Budowa łącznika drogi powiatowej ul. Szczyrkowskiej z ul. Kościelną w miejscowości Bystra; Budowa łącznika pomiędzy drogą powiatową ul. Juliana Fałata i drogą gminną ul. Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na potoku Białka; Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej wraz z przebudową i utwardzeniem istniejącego placu biesiadnego oraz remont budynku zaplecza sceny; Rozbudowa i przebudowa ciągu drogowego ulicy Sosnowej i ulicy Do Boru w sołectwach Meszna i Wilkowice; Przebudowa ciągu drogowego ulic Wiśniowej i Ornej w Bystrej; Budowa sieci kanalizacyjnej do budynków na terenie gminy Wilkowice. Ponadto dwa wnioski nie zawierały wskazań konkretnych zadań, bowiem były złożone w trybie pozakonkursowym. Otrzymane dofinansowanie przewidziano na realizację następujących zadań: Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mesznej przy ul. Szkolnej 1 w systemie zaprojektuj i wybuduj; Budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice w roku 2021 – część 1; Przebudowa dróg gminnych, budowa parkingów oraz ciągów pieszo-rowerowych w celu udostępnienia i poprawy bezpieczeństwa dojazdu /dojścia do Centrum Sportu i Rekreacji w Wilkowicach.

⁵⁷ Odpowiednio na podstawie: §2 ust. 1 pkt 1 Uchwały o RFIL – wniosek na kwotę 3 132,2 tys. zł oraz na podstawie §2 ust. 1 pkt 5 Uchwały o RFIL – 6 971,3 tys. zł.

⁵⁸ Na łączną kwotę 33 455,3 tys. zł. Jeden wniosek na realizację zadania: Budowa przedszkola w Mesznej przy ul. Szczyrkowskiej i Agrestowej; drugi – zadania: Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej, w ramach którego nie wykorzystano części dofinansowania, które przeznaczono na realizację zadania: Budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice w roku 2021 – część 1; trzeci – zadania: Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mesznej przy ul. Szkolnej 1; czwarty – zadania: Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej; piąty – zadania: Rozbudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 25; szósty – zadania: Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 im. Królowej Jadwigi w Wilkowicach przy ul. Szkolnej 8; siódmy – zadania: Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej; ósmy – zadania: Rozbudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 25; dziewiąty – zadania: Przebudowa i utwardzenie istniejącego placu biesiadnego z przeznaczeniem na imprezy plenerowe.

⁵⁹ W tym 10 103,5 tys. zł na podstawie dwóch wniosków złożonych w trybie pozakonkursowym (na podstawie § 2 ust. 1 pkt 1 - uchwały o RFIL – 3 132,2 tys. zł i na podstawie §2 ust. 1 pkt 5 – 6 971,3 tys. zł) oraz 8 830,1 tys. zł - na podstawie czterech rozpatrzonych pozytywnie z dziewięciu złożonych wniosków w trybie konkursowym na podstawie §2 ust. 1 pkt 1a i 3.

- PIS – osiem wniosków na kwotę 59 639,8 tys. zł⁶⁰, z których w pięciu przypadkach⁶¹ przyznano kwotę łącznie 23 589,8 tys. zł (do dnia 30 września 2022 r. otrzymano pięć wstępnych promes BGK, w tym na jedno zadanie oprócz promesy wstępnej otrzymano również promesę inwestycyjną).

(akta kontroli: Tom II, str. 3-6, 104-106)

Gmina na ww. 19 wniosków o dofinansowanie złożonych w trybie pozakonkursowym (dwa wnioski w ramach RFIL) oraz konkursowym (17 wniosków w ramach RFIL i PIS:

- w ośmiu przypadkach⁶² (w postępowaniach konkursowych w ramach RFIL – pięć wniosków i w ramach PIS – trzy wnioski) - nie otrzymała dofinansowania w łącznej kwocie 57 461,7 tys. zł;
- w dziewięciu przypadkach (w tym siedmiu postępowaniach konkursowych⁶³) przyznano dofinansowanie w wysokości ujętej we wniosku w łącznej kwocie 35 723,4 tys. zł;
- w dwóch przypadkach (w postępowaniach konkursowych) – przyznane dofinansowanie było mniejsze od wnioskowanego⁶⁴ i wyniosło łącznie 6 800,0 tys. zł.

Gmina nie otrzymywała pisemnej informacji o przyczynach przyznania, jak i odmowy dofinansowania czy zmniejszenia kwot przyznanych względem ujętych w złożonych wnioskach. Informacje o przyznaniu lub nieprzyznaniu środków z FPC w ramach RFIL lub PIS i kwocie dofinansowania pracownicy Urzędu pozyskiwali ze stron internetowych ww. programów.

(akta kontroli: Tom II, str. 145-157)

W jednym spośród czterech otrzymanych dofinansowań w ramach RFIL w trybie konkursowym, nastąpiło przeniesienie kwoty 249,8 tys. zł z zadania „Rozbudowa ulicy Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej” na zadanie „Budowa sieci

⁶⁰ Jeden wniosek na realizację zadania: Przebudowa drogi gminnej ul. Prostej w Wikowicach; drugi – zadania: Rozbudowa ulicy Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na rzece Białce stanowiącego łącznik z drogą powiatową ul. Juliana Fałata w Bystrej; trzeci – zadania: Budowa łącznika drogi powiatowej ul. Szczyrkowskiej z ul. Kościelną w miejscowości Bystra; czwarty – zadania: Budowa łącznika pomiędzy drogą powiatową ul. Juliana Fałata i drogą gminną ul. Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na potoku Białka; piąty – zadania: Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej wraz z przebudową i utwardzeniem istniejącego placu biesiadnego oraz remont budynku zaplecza sceny; szósty – zadania: Rozbudowa i przebudowa ciągu drogowego ulicy Sosnowej i ulicy Do Boru w sołectwach Meszna i Wilkowice; siódmy – zadania: Przebudowa ciągu drogowego ulic Wiśniowej i Ornej w Bystrej; ósmy – zadania: Budowa sieci kanalizacyjnej do budynków na terenie gminy Wilkowice.

⁶¹ Dot. realizacji zadań: Przebudowa drogi gminnej ul. Prostej w Wikowicach (wniosek nr 12 z zestawienia), Budowa łącznika pomiędzy drogą powiatową ul. Juliana Fałata i drogą gminną ul. Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na potoku Białka (wniosek nr 15 z zestawienia), Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej wraz z przebudową i utwardzeniem istniejącego placu biesiadnego oraz remont budynku zaplecza sceny (wniosek nr 16 z zestawienia), Przebudowa ciągu drogowego ulic Wiśniowej i Ornej w Bystrej (wniosek nr 18 z zestawienia), Budowa sieci kanalizacyjnej do budynków na terenie gminy Wilkowice (wniosek nr 19 z zestawienia).

⁶² Dotyczyło zadań: Rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Mesznej przy ul. Szkolnej 1 (wniosek nr 4 z zestawienia); Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej (wniosek nr 5 z zestawienia); Rozbudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 25 (dwukrotnie – wniosek nr 6 i 9 z zestawienia); Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 2 im. Królowej Jadwigi w Wilkowicach przy ul. Szkolnej 8 (wniosek nr 7 z zestawienia); Rozbudowa ulicy Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na rzece Białce stanowiącego łącznik z drogą powiatową ul. Juliana Fałata w Bystrej (wniosek nr 13 z zestawienia); Budowa łącznika drogi powiatowej ul. Szczyrkowskiej z ul. Kościelną w miejscowości Bystra (wniosek nr 14 z zestawienia); Rozbudowa i przebudowa ciągu drogowego ulicy Sosnowej i ulicy Do Boru w sołectwach Meszna i Wilkowice (wniosek nr 17 z zestawienia).

⁶³ Dotyczyło zadań: Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej; Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej; Przebudowa drogi gminnej ul. Prostej w Wikowicach; Budowa łącznika pomiędzy drogą powiatową ul. Juliana Fałata i drogą gminną ul. Klimczoka w Bystrej wraz z budową mostu na potoku Białka; Rozbudowa i przebudowa budynku „Domu Strażaka” w Bystrej wraz z przebudową i utwardzeniem istniejącego placu biesiadnego oraz remont budynku zaplecza sceny; Przebudowa ciągu drogowego ulic Wiśniowej i Ornej w Bystrej; Budowa sieci kanalizacyjnej do budynków na terenie gminy Wilkowice.

⁶⁴ Dotyczyło zadań: Budowa przedszkola w Mesznej przy ul. Szczyrkowskiej i Agrestowej; Przebudowa i utwardzenie istniejącego placu biesiadnego z przeznaczeniem na imprezy plenerowe.

i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Wilkowice⁶⁵, o czym poinformowano Prezesa Rady Ministrów zgodnie ze zobowiązaniem zamieszczonym w pkt 1 wniosku o dofinansowanie ww. zadania.⁶⁶

(akta kontroli: Tom II, str. 3-6, 28-45, 158-160)

Badaniem objęto 12 złożonych w trybie konkursowym wniosków o dofinansowanie z FPC na łączną kwotę 86 355,3 tys. zł⁶⁷, co stanowiło 83,66% kwoty wnioskowanej w trybach konkursowych w ramach RFIL (na podstawie § 2 ust. 1 pkt 3 uchwały o RFIL) i PIS, w tym:

- 1) sześć wniosków na kwotę 32 543,5 tys. zł rozpatrzonych pozytywnie, z tego:
 - trzy w ramach RFIL na kwotę 11 143,5 tys. zł (otrzymane dofinansowanie 7 930,1 tys. zł),
 - trzy w ramach PIS na kwotę 21 400,0 tys. zł (przyznane dofinansowanie 21 400,0 tys. zł),
- 2) sześć wniosków na kwotę 53 811,8 tys. zł rozpatrzonych negatywnie, z tego:
 - trzy w ramach RFIL na kwotę 17 761,8 tys. zł,
 - trzy w ramach PIS na kwotę 36 050,0 tys. zł.

W wyniku analizy ww. 12 wniosków o dofinansowanie ustalono, że:

- 1) wszystkie wnioski w ramach ubiegania się o środki z RFIL były złożone wg wzoru określonego w załączniku nr 4 do Uchwały o RFIL, zaś w ramach ubiegania się o środki z PIS były złożone zgodnie ze wzorami określonymi w regulaminach naborów (edycja nr 1 i 2);
- 2) we wszystkich wnioskach wymagane pola były wypełnione;
- 3) w dwóch z sześciu złożonych w ramach RFIL wnioskach pola 7c – *ograniczenie emisyjności i ingerencji w środowisko* i 7e – *spodziewany efekt planowanej inwestycji* wypełniono w formie wskaźnikowej, zaś w czterech wnioskach nie określono wskaźnika bądź określono go niezetelnie, m.in. nie dysponując wartością wyjściową, od której należało liczyć wzrost czy spadek miernika/wskaźnika, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- 4) w siedmiu wnioskach inwestycje w nich ujęte były (na dzień składania wniosków) objęte planami finansowymi Gminy, w tym Wieloletnimi Prognozami Finansowymi (dla inwestycji trwających ponad rok). Wójt Gminy przyczyny ubiegania się o dofinansowanie zadań nie ujętych w ww. planie wyjaśnił następująco *Realizacja dużego projektu budowy kanalizacji pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Wilkowice w wyznaczonych obszarach aglomeracji”, wymusiła na gminie ograniczenie planów inwestycyjnych na kolejne lata ze względów finansowych. Nie oznacza to, że gmina nie ma żadnych zamierzeń inwestycyjnych, które chce realizować. W latach budżetowych poprzedzających złożenie wniosków, gmina zleciła wykonanie opracowania dokumentacji projektowej na zadania dotyczące rozbudowy i przebudowy budynku „Dom Strażaka” w Bystrej (dokumentacja obejmuje także przebudowę i utwardzenie istniejącego placu biesiadnego) oraz budowy łącznika pomiędzy drogą powiatową ul. Juliana Fałata i drogą gminną ul. Klimczoka w Bystrej. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych został utworzony między innymi po to, żeby dać możliwość samorządom realizowania inwestycji, bez konieczności zadłużania się. Gmina nie zdecydowałaby się na ich realizację bez uzyskania dofinansowania, w związku z czym nie byłoby zasadnym wprowadzanie ich do WPF lub innego planu gminy, przed decyzją o pozyskaniu środków w ramach RFIL. W takiej sytuacji gmina poszukiwałaby innych źródeł*

⁶⁵ Zadanie było finansowane ze środków FPC w ramach RFIL pozyskanych w trybie pozakonkursowym.

⁶⁶ Pismem z dnia 12 maja 2021 r. przekazany do Wojewody w dniu 14 maja 2021 r., a następnie pismem Wojewody Śląskiego z dnia 24 maja 2021 r. do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

⁶⁷ Wybranych w sposób celowy.

sfinansowania zadań. (...) Uchwała Rady Ministrów nie określiła, że inwestycje mają być ujęte w tych dokumentach. (...);

- 5) wartość inwestycji w 10 spośród 12 objętych badaniami wniosków była ustalona na podstawie kosztorysów inwestorskich sporządzonych na etapie przygotowywania dokumentacji budowlanej zadań inwestycyjnych (w tym w dwóch na podstawie wstępnego kosztorysu inwestorskiego), a w dwóch przypadkach – w oparciu o analizy, rozeznanie rynku i kalkulacje przeprowadzone przez pracowników Urzędu z uwzględnieniem posiadanej wcześniejszej dokumentacji i doświadczenia przy podobnego typu inwestycjach;
- 6) we wszystkich przypadkach przedmiot inwestycji był związany ze zwalczaniem skutków społeczno-gospodarczych COVID-19, bowiem inwestycje objęte wnioskami o dofinansowanie miały oddziaływać na zwiększenie aktywności w obszarze społeczno-gospodarczym, w tym pobudzenia inwestycji zahamowanych przez pandemię, zaktywizowanie lokalnej społeczności i poprawienie jakości życia mieszkańców Gminy.

(akta kontroli: Tom II, str. 3-6, 18-103, 107-160, 163-171)

Analizą objęto wydatkowanie środków FPC w ramach RFIL w łącznej kwocie 3 838,8 tys. zł (co stanowiło 74,7% ogółu środków wydatkowanych do 30 czerwca 2022 r. ze środków RFIL), poniesionych na realizację trzech zadań inwestycyjnych, dofinansowanych środkami otrzymanymi w ramach RFIL na podstawie trzech wniosków złożonych na podstawie:

- § 2 ust. 1 pkt 1 uchwały o RFIL (jeden wniosek - postępowanie pozakonkursowe) - otrzymano dofinansowanie w łącznej kwocie 3 132,2 tys. zł⁶⁸, z czego badaniem objęto zrealizowane wydatki w kwocie 139,8 tys. zł dotyczące jednego w pełni zrealizowanego do dnia 30 czerwca 2022 r. zadania dofinansowanego w ramach tego wniosku⁶⁹, tj. „Budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice w roku 2021 – część 1”⁷⁰,
- § 2 ust. 1 pkt 3 uchwały o RFIL (dwa wnioski – postępowania konkursowe), otrzymano dofinansowanie w kwotach: 6 000,0 tys. zł i 1 130,1 tys. zł), z czego badaniem objęto zrealizowane wydatki w kwocie 3 698,9 tys. zł, z tego:
 - a) 249,8 tys. zł⁷¹ dla zadania „Budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice w roku 2021 – część 1”⁷²,
 - b) 880,2 tys. zł dla zadania „Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej”,
 - c) 2 568,9 tys. zł dla zadania „Budowa przedszkola w Mesznej przy ul. Szczyrkowskiej i Agrestowej”, które w toku kontroli NIK było w trakcie realizacji, a zakończenie zadania, zgodnie z zawartą umową, planowane było na lipiec 2023 r.

Do dnia 30 czerwca 2022 r. nie wydatkowano żadnych środków w ramach PIS na podstawie Uchwały nr 84/2021.

(akta kontroli: Tom II, str. 3-6, 104-106)

Na zadanie „Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej”, objęte wnioskiem o dofinansowanie ze środków FPC w ramach RFIL złożonym w trybie

⁶⁸ Maksymalna kwota wsparcia wynikająca z załącznika nr 1 do Uchwały o RFIL dla Gminy Wilkowice.

⁶⁹ Wniosek został sporządzony zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do Uchwały o RFIL, który nie przewidywał wykazu zadań, planowanych efektów ani mierników ich osiągnięcia.

⁷⁰ Na przedmiotowe zadanie przeznaczono kwotę w wysokości 249,8 tys. zł niewykorzystaną na inne zadanie w ramach RFIL.

⁷¹ Niewykorzystana kwota na realizację zadania: Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej.

⁷² Na przedmiotowe zadanie przeznaczono również kwotę w wys. 139,9 tys. zł w ramach dofinansowania pozyskanego z RFIL w ramach trybu pozakonkursowego.

konkursowym (§ 2 ust. 1 pkt 3 uchwały o RFIL)⁷³, w dniu 16 grudnia 2020 r. otrzymano kwotę 1 130,1 tys. zł⁷⁴.

Kwota wydatkowana w 2021 r. na to zadanie wyniosła 916,7 tys. zł, z czego 880,2 tys. zł ze środków FPC i 36,5 tys. zł ze środków własnych. Wydatki ze środków FPC na przedmiotowe zadanie nastąpiły w dniach: 12 maja 2021 r. na kwotę 526,1 tys. zł, 30 czerwca 2021 r. na kwotę 222,3 tys. zł, 28 września 2021 r. na kwotę 112,1 tys. zł i 19,7 tys. zł.

Wydatki poniesiono na podstawie zawartych umów z:

- wykonawcą robót budowlanych - wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych⁷⁵ w postępowaniu wszczętym 25 listopada 2020 r. – kwota wydatku 860,5 tys. zł,
- wykonawcą pełniącym nadzór inwestorski – wyłonionym bez stosowania ustawy Pzp (wartość zamówienia poniżej równowartości 30 000 euro), w oparciu o regulacje wewnętrzne - kwota wydatku 19,6 tys. zł (środki konkursowe RFIL).

Wystawienie i zapłata faktur było poprzedzone sporządzeniem protokołów odbioru przedmiotu zawartych ww. umów (robót budowlanych - częściowymi i końcowym, zaś nadzoru - końcowym). Zapłata faktur nastąpiła po dokonaniu kontroli zgodności kwot wydatkowanych z zaciągniętym zobowiązaniem. Wydatek ujęto w księgach rachunkowych zgodnie z klasyfikacją budżetową.

Efektom realizacji przedmiotowego zadania było m.in.: wybudowanie kanalizacji deszczowej o długości 376,97 mb (osiągnięto zaplanowany wskaźnik); zmniejszenie liczby nieruchomości gminnych (trzy) oraz nieruchomości prywatnych (dziesięć) na których występują podtopienia (osiągnięto zaplanowany wskaźnik); wzrost liczby miejsc parkingowych w miejscowości Mieszna o 12 sztuk, w tym jedno dla osób niepełnosprawnych (osiągnięto zaplanowany wskaźnik).

Jeśli chodzi o planowane w wyniku inwestycji zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych spowodowanych wystąpieniem lokalnych oblodzeń o ok. 20%, Gmina określając taki wskaźnik we wniosku o dofinansowanie nie dysponowała punktem odniesienia i nie określiła sposobu jego pomiaru, co w ocenie NIK było działaniem nierzetelnym, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Zadanie to było komplementarne m.in. z dwoma innymi będącymi w trakcie realizacji zadaniami, tj. rozbudową szkoły podstawowej w Miesznej oraz budową nowego przedszkola zlokalizowanego w Miesznej przy ul. Szczyrkowskiej i Agrestowej.

(akta kontroli: Tom I, str. 348-359; Tom II, str. 3-6, 28-45, 285-507)

W dniu 4 września 2020 r. na podstawie § 2 ust. 1 pkt 1 Uchwały o RFIL (tryb pozakonkursowy) otrzymano środki FPC w łącznej kwocie 3 132,2 tys. zł. Na zadanie „Budowa sieci i przyłączy kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Wilkowice w roku 2021 – część 1”⁷⁶ wydatkowano 718,6 tys. zł w dniu 29 grudnia 2021 r., z czego 328,9 tys. zł zapłacono ze środków własnych; 249,8 tys. zł ze środków RFIL na podstawie § 2 ust. 1 pkt 3 uchwały Rady Ministrów nr 102 (pochodzące z oszczędności przy realizacji zadania: Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Miesznej); 139,9 tys. zł na podstawie § 2 ust. 1 pkt 1 ww. uchwały. Wydatek nastąpił na podstawie zawartej w dniu 21 lipca 2021 r. umowy z wykonawcą robót budowlanych - wyłonionym w trybie podstawowym bez przeprowadzenia negocjacji, na podstawie

⁷³ Data wniosku: 25 września 2020 r.

⁷⁴ Łącznie w tym dniu Gmina z RFIL otrzymała kwotę: 7 130,1 tys. zł.

⁷⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. zwana dalej: ustawą Pzp z 2004 r., uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r., na mocy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych, (Dz. U. poz. 2020, ze zm.) zwana dalej: ustawą Pzp z 2019 r.

art. 275 pkt 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych⁷⁶ w postępowaniu wszczętym w dniu 2 czerwca 2021 r.

Wystawienie i zapłata faktury było poprzedzone sporządzeniem protokołu odbioru wykonanych robót. Zapłata faktury nastąpiła po dokonaniu kontroli zgodności kwot wydatkowanych z zaciągniętym zobowiązaniem. Wydatek ujęto w księgach rachunkowych zgodnie z klasyfikacją budżetową. Efektem realizacji przedmiotowego zadania było: wybudowanie kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 1 117,23 mb; wykonanie kanałów z rur PCV ϕ 160 o długości 359,85 mb, PVC ϕ 200 o długości 693,63 mb, metodą bezzwykopową o długości 11,90 mb, tłocznych ϕ 63 o długości 51,85 mb, zabudowa 2 przydomowych pompowni ścieków i przyłączenie do sieci 23 nowych budynków.

(akta kontroli: Tom I, str. 348-359; Tom II, str. 3-6, 172-215)

Na zadanie „Budowa przedszkola w Mesznej przy ul. Szczyrkowskiej i Agrestowej”, objęte wnioskiem o dofinansowanie ze środków FPC w ramach RFIL złożonym w trybie konkursowym (§ 2 ust. 1 pkt 3 uchwały o RFIL)⁷⁷, w dniu 16 grudnia 2020 r. otrzymano kwotę 6 000,0 zł⁷⁸.

Kwota wydatkowana na to zadanie wyniosła 2 695,6 tys. zł, z czego 2 568,9 tys. zł ze środków FPC i 126,7 tys. zł ze środków własnych. Wydatki ze środków FPC na przedmiotowe zadanie nastąpiły w dniach: 5 maja 2021 r. na kwotę 72,5 tys. zł, 30 grudnia 2021 r. na kwotę 195,5 tys. zł, 4 marca 2022 r. na kwotę 378,8 tys. zł, 6 maja 2022 r. na kwotę 857,5 tys. zł, 7 czerwca 2022 r. na kwotę 635,0 tys. zł, 29 czerwca 2022 r. na kwotę 429,5 tys. zł.

Wydatki w ramach RFIL poniesiono na podstawie zawartych umów:

- z wykonawcą robót budowlanych wyłonionym w trybie podstawowym z możliwością negocjacji, na podstawie art. 275 pkt 2 ustawy Pzp z 2019 r., w postępowaniu wszczętym 12 lipca 2021 r. – kwota wydatku 2 496,4 tys. zł;
- z wykonawcą projektu technicznego wyłonionym bez stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych (wartość zamówienia poniżej równowartości 30 000 euro), w oparciu o regulacje wewnętrzne – kwota wydatku 72,5 tys. zł.

Wystawienie i zapłata faktur była poprzedzona w przypadku robót budowlanych sporządzeniem protokołu odbioru części wykonanych robót, zaś odnośnie opracowania dokumentacji projektu technicznego sporządzeniem protokołu odbioru przedmiotu umowy. Zapłata faktury nastąpiła po dokonaniu kontroli zgodności kwot wydatkowanych z zaciągniętym zobowiązaniem. Wydatek ujęto w księgach rachunkowych zgodnie z klasyfikacją budżetową. Zakres zrealizowanego do 30 czerwca 2022 r. zadania był zgodny z umową. Zadanie na dzień zakończenia czynności kontrolnych było w trakcie realizacji, w związku z czym nie oceniano uzyskanych efektów.

(akta kontroli: Tom II, str. 3-6, 216-284)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W czterech z sześciu objętych badaniem wniosków w ramach RFIL nie określono wskaźnika bądź określono go nierzetelnie, bowiem przy jego określaniu nie dysponowano wartością bazową i nie określono sposobu jego pomiaru. I tak we wniosku obejmującym inwestycję:

- *Rozbudowa Agrestowej wraz z budową odwodnienia w Mesznej, w polu 7c jako wskaźnik ograniczenia emisyjności i ingerencji w środowisko* podano:

⁷⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm. (ustawa, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.), dalej: ustawa Pzp z 2019 r.

⁷⁷ Data wniosku: 25 września 2020 r.

⁷⁸ Łącznie w tym dniu Gmina z RFIL otrzymała kwotę: 7 130,1 tys. zł.

1) Realizacja inwestycji zlikwiduje wystąpienie lokalnych podtopień budynku istniejącej szkoły oraz planowanego przedszkola publicznego w związku z czym wyeliminujemy konieczność wypompowywania wody z piwnic i osuszania zalanych wodą pomieszczeń, dzięki czemu zmniejszy się zużycie energii elektrycznej; 2) Budowa sieci kanalizacji deszczowej w ilości 370 mb zabezpieczy zalanie istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, de facto nie określając wskaźnika/miernika, zaś w punkcie 7e) – *spodziewany efekt planowanej inwestycji* jako jeden z nich podano *zmniejszenie liczby wypadków i kolizji drogowych o ok. 20% w związku z ograniczeniem możliwości wystąpienia lokalnych oblodzeń*, nie dysponując wartością bazową i nie określając sposobu pomiaru tego miernika.

- *Rozbudowa i przebudowa budynku Domu Strażaka w Bystrej, w punkcie 7c jako wskaźnik ograniczenia emisyjności i ingerencji w środowisko* podano: 1) Poprawa stosunków wodnych poprzez wybudowanie nowego kolektora deszczowego o ok. 270 mb, który zapobiegnie zalaniom OSP, sąsiednich posesji oraz ul. Klimczoka w Bystrej. 2) Zwiększenie o 20% wyjazdów/interwencji w zakresie usuwania skutków klęsk żywiołowych i katastrof. Natomiast w punkcie 7e jako *wskaźnik spodziewanego efektu planowanej inwestycji* podano: 1) wzrost wpływów do budżetu od mikro przedsiębiorców korzystających z udostępnionej infrastruktury publicznej; 2) poprawa stosunków wodnych poprzez wybudowanie nowego kolektora deszczowego o ok. 270 mb, który zapobiegnie zalaniom OSP, sąsiednich posesji oraz ul. Klimczoka w Bystrej; 3) zwiększenie o 20% wyjazdów/interwencji w zakresie usuwania skutków klęsk żywiołowych i katastrof; 4) zwiększenie o 20% upowszechniania, w szczególności wśród członków OSP, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej, wraz z współdziałaniem w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami; 5) powiększenie o 30% kadry kierowniczej oraz przyszłego kadrowego zaplecza (młodzieżowe drużyny pożarnicze); 6) zwiększenie ilości obiektów dostępnych w świetle ustawy o dostępności osób ze szczególnymi potrzebami – 1 budynek (dostępność do funkcji budynku w zakresie: Ochotniczej Straży Pożarnej, Sali widowiskowej, biblioteki publicznej, placu rekreacyjno-biesiadnego, amfiteatru).

Tym samym określając drugi wskaźnik/miernik z punktu 7c) oraz trzeci, czwarty i piąty z punktu 7e) nie dysponowano wartościami bazowymi i nie określono sposobu ich pomiaru, zaś pierwszy z punktu 7c) oraz pierwszy i drugi z punktu 7e) nie był *de facto* wskaźnikiem/miernikiem (nie wyrażono go w formie wskaźnikowej, czyli jako wynik obliczeń relacji dwóch danych);

- *Rozbudowa i termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 25, w punkcie 7 c) jako wskaźnik ograniczenia emisyjności i ingerencji w środowisko* podano m.in.: roczny spadek emisji gazów cieplarnianych CO₂ – ok. 50% (punkt 4); produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanej instalacji wykorzystującej OZE – na pokrycie 50% zapotrzebowania na energię elektryczną (punkt 5); redukcja energii elektrycznej dla potrzeb oświetlenia w związku z jego modernizacją – spadek o około 60% (punkt 6), zaś w punkcie 7e) jako *wskaźnik spodziewanego efektu planowanej inwestycji* podano m.in.: zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych użytkowania urzędu – około 40% rocznie (punkt 2); zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną na oświetlenie w związku z zastosowaniem oświetlenia LED w urzędzie – około 60% (punkt 5), nie dysponując wartościami bazowymi i nie określając sposobu ich pomiaru;
- *Przebudowa i utwardzenie istniejącego placu biesiadnego z przeznaczeniem na imprezy plenerowe w ramach inwestycji: Rozbudowa i przebudowa budynku Domu Strażaka w Bystrej, w punkcie 8c) jako wskaźnik ograniczenia emisyjności*

i ingerencji w środowisko podano: regulacja stosunków wodnych w obrębie kilku ulic, terenu jednostki i istniejącej skarpy nad placem – odwodnienie na poziomie 70% wszystkich wód zalewających budynki OSP oraz sąsiednich posesji, zaś w punkcie 8e) jako wskaźnik spodziewanego efektu planowanej inwestycji podano: wzrost wpływów do budżetu od mikro przedsiębiorców korzystających z udostępnionej infrastruktury o 5% (punkt 1); rozwój jednostki OSP w zakresie grupy poszukiwawczo-ratowniczej poprzez powiększenie liczby jej członków o co najmniej 10% (punkt 2); regulacja stosunków wodnych w obrębie kilku ulic, terenu jednostki i istniejącej skarpy nad placem – odwodnienie na poziomie 70% wszystkich wód zalewających budynki OSP oraz sąsiednich posesji (punkt 5). Tym samym określając wskaźnik z punktu 8c oraz pierwszy, drugi i piąty z punktu 8e) nie dysponowano wartościami bazowymi i nie określono sposobu ich pomiaru. Wójt Gminy wyjaśnił, że *W zapisach Uchwały nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jej późniejszych zmian – zwanej dalej Uchwałą, nie określono instrukcji, zasad wypełniania wniosku o dofinansowanie. Wzór wniosku o dofinansowanie określał przykładowe wskaźniki w zakresie spodziewanego efektu inwestycji, w zakresie ograniczenia emisyjności i ingerencji w środowisko, kompleksowości. Gmina określiła we wniosku wszystkie wskaźniki, które w naszej ocenie definiowały miarę celu, który ma zostać osiągnięty, wartość wskaźnika wskazano tam gdzie uznano to za zasadne i możliwe. (...). Uchwała nie określa, a tym bardziej nie warunkuje, nie uzależnia rozliczenia inwestycji i uzyskanego dofinansowania od:*

- osiągnięcia założonych we wniosku o dofinansowanie wartości wskaźników,
- osiągnięcia w określonym czasie założonych we wniosku o dofinansowanie wartości wskaźników,
- przedłożenia dokumentów potwierdzających osiągnięcie założonych we wniosku wskaźników,
- przedstawienia metodologii obliczenia wartości poszczególnych wskaźników wskazanych we wniosku, czy określania wartości bazowej wskaźnika.

Należy zaznaczyć, że wskaźniki były uzasadnieniem inwestycji i „spodziewanym efektem planowanej inwestycji” czyli takim, o którym myślimy, że nastąpi, prawdopodobnym, prognozowanym, szacowanym, hipotetycznym efektem inwestycji. W związku z powyższym na etapie uzasadniania poszczególnych inwestycji, gmina nie posiadała dokumentów porównawczych dla wskaźników i opracowanej metodologii ich mierzalności, tylko kierowała się określeniem oczekiwanych i przybliżonych w naszej ocenie efektów zakończonej inwestycji.

Uchwała po zakończeniu inwestycji, zobowiązuje gminę tylko i wyłącznie do przedłożenia do właściwego wojewody informacji o wykorzystaniu środków wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Wójt Gminy wyjaśnił również, że:

- W przypadku wniosku, na który Gmina otrzymała dofinansowanie - *Wniosek został przyjęty przez Wojewodę i przekazany do oceny przez Komisję do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego powołaną przez Prezesa Rady Ministrów. Wniosek nie podlegał odrzuceniu, został zatwierdzony a dofinansowanie zostało przyznane. Pozwala to na uznanie, że wniosek nie zawierał błędów formalnych;*
- W przypadku wniosku, który nie uzyskał dofinansowania - *Wniosek został przyjęty przez Wojewodę i przekazany do oceny przez Komisję do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego powołaną przez Prezesa Rady Ministrów,*

gdyż Gmina nie otrzymała żadnego wezwania do poprawy ewentualnych błędów formalnych.

(akta kontroli: Tom II, str. 3-6, 18-103, 107-160, 163-171)

NIK odnosząc się do złożonych wyjaśnień wskazuje, że Gmina nie ustalając wartości bazowych, ani sposobu pomiaru ww. wskaźników nie mogła w konsekwencji dokonać oceny czy zamierzony efekt realizacji danego zadania został osiągnięty i w jakim stopniu. Brak wytycznych lub zasad dotyczących opracowania wniosku nie zwalniał Gminy z konieczności rzetelnego określania wskaźników.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK składane w ramach RFIL i PIS wnioski o dofinansowanie zawierały wymagane dane i informacje, w tym uzasadnienia dla ujętych w nich zadań, jednak w części z nich nierzetelnie określono wskaźniki. Wartość inwestycji ustalono rzetelnie, w znacznej większości - w oparciu o kosztorysy inwestorskie. Otrzymane środki w ramach RFIL wydatkowane efektywnie, wyłącznie na zadania ujęte we wnioskach, na podstawie zawartych - z zachowaniem zasad konkurencyjności - umów, zapewniając w czasie ich realizacji właściwy nadzór nad ich realizacją. Stwierdzone nieprawidłowości nie wpłynęły w istotny sposób na realizację zadań finansowanych z FPC z zastrzeżeniem, że brak rzetelnego określenia we wnioskach o dofinansowanie wskaźników dotyczących planowanych efektów utrudniał bądź uniemożliwiał właściwą ich ocenę i tym samym monitorowanie osiągnięcia zakładanych rezultatów.

OBSZAR

3. Wykonanie obowiązków sprawozdawczych (informacyjnych)

Opis stanu faktycznego

3.1. Urząd sporządził i przekazał następujące sprawozdania (informacje) z wykonania planów finansowych w latach 2020 - I połowa 2022 i/lub uzyskania efektów rzeczowych z Funduszu:

1) *Informację o wykorzystaniu środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego do końca 2020 roku*⁷⁹ z 11 stycznia 2021 r. Informacja została przekazana 11 stycznia 2021 r. do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach⁸⁰ przez elektroniczną skrzynkę podawczą;

2) *Informację o wykorzystaniu środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na inwestycyjne zadania dla jednostek samorządu terytorialnego do końca 2021 roku*⁸¹ z 13 stycznia 2022 r. Informacja została przekazana Wojewodzie Śląskiemu⁸² pismem z 13 stycznia 2022 r.⁸³ oraz 17 stycznia 2022 r. do ŚUW przez elektroniczną skrzynkę podawczą.

Podstawą prawną sporządzenia obu ww. Informacji był § 13 uchwały nr 102 Rady Ministrów.

(akta kontroli Tom III, str. 4-13)

3) *Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie działań promocyjnych mających na celu zwiększenie liczby mieszkańców (w szczególności w wieku 60+) poddających się szczepieniu przeciw COVID-19*⁸⁴. Podstawą sporządzenia sprawozdania było pismo Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego⁸⁵ ŚUW

⁷⁹ Dalej: Informacja RFIL za 2020 r.

⁸⁰ Dalej: ŚUW.

⁸¹ Dalej: Informacja RFIL za 2021 r.

⁸² Dalej: Wojewoda.

⁸³ Znak: ZP.0422.1.2022, ZP.KW.006.2022.

⁸⁴ Dalej: Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych.

⁸⁵ Dalej: WBiZK.

Nr ZKI.6330.36.57.2021 z 29 lipca 2021 r., którym wyznaczono termin przekazania sprawozdania do 30 września 2021 r. Sprawozdanie zostało przekazane do ŚUW pismem z 29 września 2021 r.⁸⁶, które przesłano 30 września 2021 r. drogą mailową;

4) *Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób mających trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2, w tym osób niepełnosprawnych oraz organizację telefonicznego punktu zgłoszeń potrzeb transportowych oraz informacji o szczepieniach przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 (infolinia) lub stanowiska gminnego koordynatora do spraw szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2⁸⁷ za 2021 r.* Podstawą sporządzenia sprawozdania było ww. pismo Dyrektora WBiZK ŚUW, gdzie określono termin sporządzenia sprawozdania – po zakończeniu realizacji zadania. Sprawozdanie przekazano 30 września 2021 r.

(akta kontroli Tom III str. 24-25, 34-42)

5) *Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r.* Sprawozdanie zostało sporządzone w związku z pismem Dyrektora WBiZK ŚUW nr ZKI.6330.5.3.2022 z 11 marca 2022 r., w którym wyznaczony został termin złożenia sprawozdania do 9 maja 2022 r. Sprawozdanie, o którym mowa wyżej, zostało przekazane do ŚUW drogą mailową 30 maja 2022 r., co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom III str. 43-50)

6) Informacje o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości sporządzono oddzielnie dla każdej uczestniczącej w ww. programie szkoły⁸⁸ i wypełniono przez organ prowadzący w formie elektronicznej poprzez stronę www.gov.pl/laboratoria. Gmina zobowiązana była do sporządzenia ww. informacji na podstawie § 7 uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 29 września 2021 r. w sprawie wsparcia na realizację inwestycyjnych zadań jednostek samorządu terytorialnego polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury - *Laboratoria Przyszłości*. Termin sporządzenia ww. informacji (do 28 lutego 2022 r.) został podany Gminie drogą mailową przez Centrum GovTech. W dniu 28 lutego 2022 r. Gmina przekazała wszystkie informacje do Wojewody.

(akta kontroli Tom I str. 99-113, 122, Tom III str. 1, 122-142)

7) *Informację o wykorzystaniu dotacji otrzymanych z budżetu państwa w okresie od 1.01.2021 – 31.12.2021 roku – program Wspieraj Seniora⁸⁹, której podstawą sporządzenia i przekazania były zapisy Programu Wspieraj Seniora ze stycznia 2021 r. – część IX – Monitoring programu.* Zgodnie z zapisem ww. programu sprawozdanie gminy o sposobie realizacji programu w roku 2021 wójt, burmistrz, prezydent miasta przekazuje do wojewody w terminie do dnia 31 stycznia 2022 r. Informacja – program Wspieraj Seniora została sporządzona i przesłana za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej⁹⁰ do ŚUW 24 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. Tom I str. 203-211, Tom III str. 169)

⁸⁶ Nr OC.5535.10.2020, OC.KW.179/2021.

⁸⁷ Dalej: Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r.

⁸⁸ Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Synów Pułku w Bystrej, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. J. Fałata z Oddziałami Sportowymi w Bystrej, Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Władysława Jagiełły w Wilkowicach, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Królowej Jadwigi z Oddziałami Sportowymi w Wilkowicach oraz Szkoła Podstawowa im. bł. Jana Pawła II w Miesznej.

⁸⁹ Dalej: Informacja – program Wspieraj Seniora.

⁹⁰ Dalej: CAS.

8) Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19* za 2021 r. stanowiące załącznik nr 12 do zarządzenia Nr 65/2022 Wójta Gminy Wilkowice z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Wilkowice za 2021 r. Wymienione wyżej sprawozdanie (wraz z załącznikiem nr 12) zostało rozpatrzone przez Radę Gminy Wilkowice⁹¹ na sesji, która odbyła się 29 czerwca 2022 r.⁹² Uchwałą Nr XLIII/407/2022 z 29 czerwca 2022 r. RG zatwierdziła sprawozdanie finansowe za 2021 r. Uchwałą Nr XLIII/408/2022 RG udzieliła Wójtowi absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2021 r.

9) Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19* za pierwsze półrocze 2022 r. stanowiące załącznik nr 12 do zarządzenia Nr 162/2022 Wójta Gminy Wilkowice z dnia 19 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Wilkowice za pierwsze półrocze 2022 r. Wymienione wyżej sprawozdanie (wraz z załącznikiem nr 12) zostało rozpatrzone przez RG na sesji w dniu 28 września 2022 r.

Podstawą prawną sporządzenia sprawozdań wymienionych w pkt 8 i 9 był art. 65 ust. 13 ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu COVID-19.

(akta kontroli str. Tom I str. 448-449, 452, Tom III str. 237-303)

3.2. Sprawozdania/informacje z wykonania planów finansowych lub uzyskania efektów rzeczowych z Funduszu sporządzono w oparciu o:

- dane pozyskiwane z Referatu Finansów i Budżetu, tj. wydruki analityczne z programu finansowo-księgowego⁹³, zestawienia wykonania budżetu dla wydatków wg stanu na grudzień 2020 r. i 2021 r.⁹⁴, dowody księgowe⁹⁵, dane zawarte w sprawozdaniach Rb-27S i Rb28-S⁹⁶,
- list osób, dla których istniała konieczność zapewnienia transportu do punktów szczepień, zgłoszonych przez Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wilkowicach i Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej oraz raportów obejmujących koszty transportu, składanych przez Gminę Wojewodzie według wzoru określonego przez WBiZK ŚUW⁹⁷,
- informacje od personelu medycznego obsługującego punkt szczepień odnośnie do liczby zaszczepionych w danym dniu osób oraz dokumenty księgowe dotyczące realizacji umowy⁹⁸ zawartej przez Gminę z podmiotem zewnętrznym, której przedmiotem była akcja „Szczepimy gminy”⁹⁹,
- przesłane ze szkół wykazy zakupionego sprzętu oraz faktury za ten sprzęt¹⁰⁰,
- dane z Centralnej Aplikacji Statystycznej¹⁰¹.

Cztery spośród badanych sprawozdań/informacji zawierały wartości planowanych i wykonanych wydatków oraz efekty rzeczowe¹⁰², w dwóch sprawozdaniach

⁹¹ Dalej: RG.

⁹² Protokół nr XLIII/2022.

⁹³ Dotyczy wszystkich sprawozdań/informacji.

⁹⁴ Informacja RFIL za 2020 r. i Informacja RFIL za 2021 r.

⁹⁵ Dotyczy wszystkich sprawozdań/informacji.

⁹⁶ Dotyczy sprawozdania „Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” za 2021 r. oraz sprawozdania „Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” za pierwsze półrocze 2022 r.

⁹⁷ Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport.

⁹⁸ Nr RU-0262/21 z 30 lipca 2021 r.

⁹⁹ Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych.

¹⁰⁰ Informacje o udzielonym wsparciu - „Laboratoria Przyszłości”.

¹⁰¹ Program prowadzony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, dotyczy Informacji – program Wspieraj Seniora.

¹⁰² Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych, Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r., Sprawozdanie

wykazano wartości planowanych i wykonanych wydatków z Funduszu¹⁰³, dwa sprawozdania prezentowały dane odnoszące się do wykonanych wydatków oraz ich udziału procentowego w wydatku majątkowym¹⁰⁴, w jednym wykazano wartość planowanych i niewykorzystanych środków, efekty rzeczowe oraz środki wydatkowane nie zostały wykazane (wzór sprawozdania przewidywał takie dane) bowiem cała otrzymana kwota została zwrócona¹⁰⁵.

(akta kontroli Tom I str. 114-117, 123-128, 132-135, 140-145, 150-156, 348-388, 427-441, Tom III str. 1- 3, 14-22, 51, 56-90, 102-119, 122-123, 141-142, 147, 171-177, 180-181, 184-200, 229-230, 304-391)

3.3. Ewidencja księgowa prowadzona w Urzędzie przy użyciu techniki komputerowej¹⁰⁶ umożliwiała sporządzenie sprawozdań (informacji) z wykonania planów finansowych dotyczących środków z Funduszu w wymaganej szczegółowości. Gmina jednak nie posiadała aktualnej polityki rachunkowości w zakresie zakładowego planu kont stosowanego w budżecie Urzędu oraz w budżecie Gminy, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom I str. 348, 351-353, 357-363, 376-380, 383-385, 388, Tom III str. 178, 180-181, 183-194, 392-547)

3.4. Informacja RFIL za 2020 r., Informacja RFIL za 2021 r., Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych, Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r., cztery Informacje o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości¹⁰⁷, Informacja – program Wspieraj Seniora oraz Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za 2021 r.* zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Dane zawarte w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli Tom I str. 99-110, 120-156, 348, 351-353, 357-363, 376-380, 383-385, 388, 427-441, 448-449, Tom III str. 4-5, 10-11, 24, 49, 56-87, 169-170, 181, 184-200)

W Sprawozdaniu z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r. wykazano 18 przewiezionych osób z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień, tymczasem faktycznie transportem objęto 17 takich osób, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom III str. 25, 52-53)

W sprawozdaniu *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za I półrocze 2022 r.* nie ujęto wydatku w wysokości 10 990,00 zł dokonanego w okresie sprawozdawczym, co szczegółowo zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I, str. 220-223, 440-441, 452)

z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. oraz Informacja – program Wspieraj Seniora.

¹⁰³ Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za 2021 r.* i Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za pierwsze półrocze 2022 r.*

¹⁰⁴ Informacja RFIL za 2020 r. i Informacja RFIL za 2021 r.

¹⁰⁵ Informacja – program Wspieraj Seniora.

¹⁰⁶ Zintegrowany system komputerowy Ratusz-ERP, System Finansowo – Księgowy wersja 3.4.120.1826.

¹⁰⁷ Dotyczące wykorzystania środków z Funduszu na zakup wyposażenia do: Szkoły Podstawowej im. bł. Jana Pawła II w Mesznej, Szkoły Podstawowej nr 2 im. Królowej Jadwigi w Wilkowicach z Oddziałami Sportowymi, Szkoły Podstawowej nr 1 im. Władysława Jagiełły w Wilkowicach oraz Szkoły Podstawowej nr 2 im. Juliana Fałata w Bystrej z Oddziałami Sportowymi.

W Informacji o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości dotyczącej zakupu wyposażenia do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Synów Pułku w Wilkowicach wymieniono na *Liście zakupionych elementów wyposażenia (...)* o jedno urządzenie więcej, niż faktycznie zakupiono, co szczegółowo zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: Tom I, str. 114-117, Tom III str. 139-142)

Informacja RFIL za 2020 r., Informacja RFIL za 2021 r., Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych, Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r., Informacje o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości, Informacja – program Wspieraj Seniora, Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za 2021 r.* oraz Sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za pierwsze półrocze 2022 r.* zostały sporządzone terminowo.

(akta kontroli Tom I str. 99-113, Tom III str. 4-13, 23-25, 35-40, 138, 169-170, 238, 264)

Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. zostało sporządzone z 20-dniowym opóźnieniem w stosunku do terminu określonego przez ŚUW, co zostało opisane w pkt 3.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego oraz w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom III str. 42, 48-50)

3.5 Spośród wymienionych w pkt 3.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego sprawozdań/informacji skorygowane zostały:

1) Informacja o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości dotycząca Szkoły Podstawowej nr 1 im. Synów Pułku w Bystrej. Korekta została przesłana Wojewodzie 25 marca 2022 r. i dotyczyła zmiany błędnie wpisanego nr szkoły w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych.

(akta kontroli Tom I str. 91, Tom III str. 1-2, 20-22, 122-123, 139)

2) Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r. zostało skorygowane w zakresie wykazanej w nim liczby przewiezionych osób z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień. Korektę przesłano pismem z 24 października 2022 r.¹⁰⁸ (w trakcie niniejszej kontroli NIK) do WBiZK ŚUW.

(akta kontroli Tom III str. 25, 100)

3.6. Sprawozdania/informacje sporządzone zostały zgodnie z ustalonymi wzorami oraz wytycznymi. Prezentowano w nich następujące dane:

- w Informacji RFIL za 2020 r. oraz Informacji RFIL za 2021 r. wykazywano, zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 5 do uchwały nr 102 Rady Ministrów, dane finansowe dotyczące wartości wydatku majątkowego i udziału wydatków ze środków Funduszu w tym wydatku. Wzór sprawozdania nie obejmował informacji o uzyskanych efektach rzeczowych;
- w Sprawozdaniu z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych podano¹⁰⁹ opis działań promocyjnych, zaklasyfikowanie wydatku według klasyfikacji budżetowej, wysokość środków wydatkowanych na dane działanie promocyjne i opis osiągniętych rezultatów;
- w Sprawozdaniu z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r. oraz Sprawozdaniu

¹⁰⁸ Znak: OC.5535.10.2020, OC.KW.170.2022.

¹⁰⁹ Zgodnie ze wzorem załączonym do pisma Dyrektora WBiZK ŚUW Nr ZKI.6330.36.57.2021 z 29 lipca 2021 r.

z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. podano¹¹⁰ wysokość środków finansowych otrzymanych, wykorzystanych i niewykorzystanych oraz uzyskane efekty, tj. liczbę przewiezionych osób, w tym niepełnosprawnych i mających obiektywne trudności w dotarciu do punktów szczepień;

- w Informacjach o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości podano zgodnie ze wzorem, który był zamieszczony na stronie www.gov.pl/laboratoria, dane beneficjentów (szkół), kwoty otrzymane i wydatkowane na zakup wyposażenia przez szkoły oraz uzyskane efekty rzeczowe, tj. listy zakupionych elementów wyposażenia;
- w Informacji – program Wspieraj Seniora podano, zgodnie ze wzorem określonym w CAS, wnioskowaną kwotę ze środków Funduszu, wysokość otrzymanych środków, kwotę środków niewykorzystanych oraz przyczyny niewykorzystania środków. Ponieważ Gmina zwróciła otrzymane środki w całości, w Informacji nie zamieszczono efektów rzeczowych, tj. danych odnośnie liczby osób objętych pomocą;
- w sprawozdaniach *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19* za 2021 r. oraz za I półrocze 2022 r. podano następujące dane zarówno w odniesieniu do dochodów, jak i wydatków Gminy: dział, rozdział, paragraf klasyfikacji budżetowej, nazwę zadania, plan pierwotny, plan po zmianach, wykonanie oraz stosunek procentowy wykonania do planu po zmianach.

(akta kontroli Tom I str. 101-113, 118-122, 129-131, 136-139, 146-149, 448,448-449,452, Tom III str. 4-5, 10-11, 24-25, 134-137, 141, 169-170)

3.7. Zakresem sprawozdań/informacji objęto wszystkie środki otrzymane z Funduszu, za wyjątkiem sprawozdania „Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” za I półrocze 2022 r., w którym nie ujęto kwoty 10 990,00 zł. Zostało to szczegółowo opisane w pkt 3.4 niniejszego wystąpienia pokontrolnego oraz w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli Tom I str. 99-156, 348-388, 427-444, 448-449, 452, Tom III str. 10-11, 24-25, 49, 54-55, 139, 174-177, 180-181, 185-188, 190-198)

3.8. Zastępca Wójta podał, że sprawozdania „Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” za 2021 r. oraz za I półrocze 2022 r. były wykorzystywane do planowania środków w kolejnych latach. *Niewykorzystane dochody wprowadzane były do budżetu w roku następnym jako przychody jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu (...) Niezrealizowane wydatki zwiększały plan roku następnego*. Wskazał, że w przypadku Informacji RFIL za 2021 r. na podstawie wykorzystania środków planowane są środki do wykorzystania w kolejnych latach.

(akta kontroli Tom III str. 1-3, 229-230)

Pozostałe sprawozdania/informacje nie były wykorzystywane do planowania środków w kolejnych latach. Odnośnie Sprawozdania z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych, Sprawozdania z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r. oraz Sprawozdania z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. Zastępca Wójta wyjaśnił, że środki pochodzące z Funduszu były na

¹¹⁰ Zgodnie ze wzorem załączonym do pisma Dyrektora WBiZK ŚUW Nr ZKI.6330.36.57.2021 z 29 lipca 2021 r. oraz w przypadku sprawozdania z 2022 r. zgodnie ze wzorem załączonym do pisma Dyrektora WBiZK ŚUW Nr ZKI.6330.5.3.2022 z 11 marca 2022 r.

bieżąco, po wpływie na rachunek bankowy wprowadzane do planu dochodów i wydatków i nie stanowiły podstawy do planów na lata następne.

(akta kontroli Tom III str. 1, 22, 123, 148)

3.9. Zastępca Wójta w sprawie barier, które utrudniały planowanie i wykorzystanie środków Funduszu podał, że: *Drastyczny wzrost cen, który nie był możliwy do przewidzenia na moment składania wniosków o dofinansowanie, spowodował że pozyskane środki nie wystarczały na zrealizowanie zadań. Potwierdzeniem tego faktu jest przeprowadzenie procedur przetargowych, w których konieczne było unieważnienie postępowania ze względu na zbyt wysoką cenę. W związku z powyższym Gmina podjęła działania zmierzające do pozyskania brakujących środków z innych źródeł.* Odnośnie do środków na promocję szczepień oraz transport osób do punktów szczepień Zastępca Wójta wskazał, że: *Jedyną napotkaną barierą do wykorzystania środków Funduszu były osobiste przekonania mieszkańców, którzy pomimo bardzo rozszerzonej akcji promującej szczepienia i tak nie chcieli z nich korzystać.* W przypadku środków na realizację Programu Laboratoria przyszłości nie wskazano żadnych barier ani trudności w ich wykorzystaniu. Otrzymane środki na ten cel zostały wykorzystane w 100%. Środki finansowe pozyskane w ramach programu Wspieraj Seniora nie zostały wydatkowane, ponieważ jak wskazał Wójt Gminy (...) *nie było zgłoszeń ze strony seniorów wymagających wsparcia (...).*

(akta kontroli Tom I str. 221-223, Tom III str. 1, 22, 123, 229-231)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości: stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. *Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. zostało przesłane do ŚUW z 20-dniowym przekroczeniem terminu wyznaczonego przez Dyrektora WBiZK ŚUW w piśmie nr ZKI.6330.5.3.2022 z 11 marca 2022 r. Dyrektor WBiZK wyznaczył termin złożenia ww. sprawozdania na 9 maja 2022 r. Sprawozdanie to zostało przesłane drogą mailową z Urzędu do ŚUW 30 maja 2022 r.*

(akta kontroli Tom III str. 41-42, 48-50)

Wójt oraz Inspektor ds. obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego wyjaśnili, że powyższe Sprawozdanie (...) *zostało wysłane po terminie który wyznaczył Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach z powodu przeoczenia wyznaczonego terminu. Termin został przeoczony z uwagi na dużą ilość nowych zadań, które Referat Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego wykonywał z uwagi na nasilający się konflikt wojenny na Ukrainie. Na teren Gminy Wilkowice, w tym czasie napływała znaczna ilość osób uciekających, szukających schronienia wśród mieszkańców naszej gminy. W tym czasie zadaniem nadrzędnym referatu była koordynacja tych działań, bieżąca wymiana informacji z mieszkańcami gminy, Wydziałem Zarządzania Kryzysowego w Starostwie Powiatowym w Bielsku – Białej. (...) Wysłane po terminie sprawozdanie, zostało przyjęte przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, nie wymagało uzupełnienia, korekty oraz wyjaśnień w zakresie niezłożenia sprawozdania w obowiązującym terminie.*

(akta kontroli Tom III str. 171-172)

2. Zasady Polityki Rachunkowości nie zostały zaktualizowane w zakresie zakładowego planu kont, tak aby występowała zgodność pomiędzy kontami wykazanymi w *Planie kont dla budżetu Gminy Wilkowice* oraz *Planie kont dla budżetu jednostki Urzędu Gminy Wilkowice* z ewidencją księgową prowadzoną przy użyciu techniki komputerowej. Żaden z ww. planów kont nie uwzględniał kont analitycznych wyodrębnionych w systemie komputerowym, przeznaczonych do księgowania dochodów i wydatków w zakresie środków finansowych pochodzących z Funduszu

Przeciwdziałania COVID-19. Były to następujące konta: dochodowe: 133-01-02 *Subkonto na środki – GOPS projekt Wspieraj Seniora przeciwdziałanie COVID-19*, 133-01-06 *Środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych*, 133-01-14 *Fundusz p/COVID-19, Laboratoria Przyszłości, Rosnąca Odporność oraz Transport na szczepienia i infolinia COVID-19*; wydatkowe: 130-01-12 *Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych*, 130-01-16 *COVID-19*.

(akta kontroli Tom I str. 348, 351-353, 357-358, 360-363, 376-380, 383-385, Tom III str. 178, 181, 183, 185-188, 190-194, 392-393, 437-536)

Brak wyszczególnienia ww. kont analitycznych w Planie kont dla Gminy oraz Planie kont dla Urzędu naruszał przepis art. 10 ust. 2 w związku z ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej wykazu ksiąg rachunkowych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych.

Niewyszczególnienie kont analitycznych dla środków z Funduszu w Planie kont dla budżetu Gminy Wilkowice oraz Planie kont dla budżetu jednostki Urzędu Gminy Wilkowice było niezgodne również z wewnętrznymi przepisami Gminy. Zgodnie bowiem z § 34 ust. 1 *Zasad Rachunkowości Gminy Wilkowice*¹¹¹ plan kont Urzędu zawiera wykaz kont księgi głównej i ksiąg pomocniczych oraz opisuje przyjęte przez Urząd zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia ksiąg pomocniczych oraz powiązania tych kont z kontami księgi głównej.

(akta kontroli Tom III str. 416)

Wśród obowiązków służbowych Skarbnika Gminy¹¹² wymieniono m.in. opracowywanie projektów przepisów wewnętrznych wydawanych przez Wójta, dotyczących prowadzenia rachunkowości, a w szczególności zakładowego planu kont, obiegu dokumentów (dowodów księgowych), zasad przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji.

(akta kontroli Tom III str. 213-216)

W sprawie nieopracowania projektu aktualizacji *Zasad Polityki Rachunkowości* w zakresie zakładowego planu kont Skarbnik Gminy wyjaśniła: *Nie opracowałam projektu aktualizacji „Zasad Polityki Rachunkowości dla Gminy Wilkowice i Urzędu Gminy w Wilkowicach” w zakresie zakładowego planu, tak aby występowała zgodność pomiędzy kontami wykazanymi w „Planie kont dla budżetu Gminy Wilkowice” oraz „Planie kont dla budżetu jednostki Urzędu Gminy Wilkowice” z ewidencją księgową prowadzoną przy użyciu techniki komputerowej, gdyż uważam, że nie wymagają tego przepisy prawa. W zarządzeniu Nr 120/2010 Wójta Gminy z dnia 11 października 2010 roku „Zasady Polityki Rachunkowości dla Gminy Wilkowice i Urzędu Gminy w Wilkowicach” w rozdziale 10 – Technika prowadzenia ksiąg rachunkowych, w § 49 ust. 4 widnieje zapis „Księgi pomocnicze (konta analityczne) stanowią zapisy uszczegóławiające dla wybranych kont księgi głównej. Zapisy na kontach analitycznych dokonywane są zgodnie z zasadą zapisu powtarzanego. Ich forma dostosowywana jest za każdym razem do przedmiotu*

¹¹¹ Stanowiących załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 120 Wójta z dnia 11 października 2010 r. w sprawie wprowadzenia *Zasad Polityki Rachunkowości dla Gminy Wilkowice i Urzędu Gminy w Wilkowicach*, dalej: *Zasady Rachunkowości*.

¹¹² Wyszczególnionych w „Zakresie uprawnień, obowiązków i odpowiedzialności” przyjętym 29 września 2017 r.

ewidencji konta głównego. W treści Zasad Polityki Rachunkowości¹¹³ występują tylko konta syntetyczne. Powyższy zapis daje możliwość tworzenia kont analitycznych w systemie komputerowym służących do ewidencji księgowej, dlatego też tworzy się konta analityczne odpowiednio do nowo otwartych rachunków bankowych. Obowiązek wprowadzenia kont analitycznych dedykowanych środkom z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 został spełniony. Środki z Funduszu były ujmowane w budżecie gminy na wyodrębnionych w systemie komputerowym kontach analitycznych utworzonych odpowiednio do nowo otwartych rachunków bankowych. Wójt w analogiczny sposób wyjaśnił brak aktualizacji Zasad Polityki Rachunkowości w zakresie zakładowego planu kont.

(akta kontroli Tom III str. 232-236)

NIK nie podziela stanowiska przytoczonego powyżej. Obowiązek zamieszczenia w zakładowym planie kont Gminy oraz Urzędu kont analitycznych dedykowanych środkom z Funduszu potwierdzało również stanowisko Ministerstwa Finansów w sprawie ujmowania przez jednostki samorządu terytorialnego środków z Funduszu, przekazanych¹¹⁴ przez ŚUW wójtom, burmistrzom i prezydentom gmin/miast województwa śląskiego. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów w piśmie skierowanym do Przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych¹¹⁵ wskazał m.in., że: (...) *Mając na uwadze względy systemowe, środki z Funduszu COVID-19, powinny być ujmowane w budżecie JST, z zachowaniem ich wyodrębnienia w ramach szczególnych zasad wykonywania budżetu JST. Przez wyodrębnioną ewidencję rozumie się ewidencję wyodrębnioną w ramach już prowadzonych przez daną jednostkę ksiąg rachunkowych. Polega ona na wyodrębnieniu operacji poprzez wprowadzenie do zakładowego planu kont odrębnych kont syntetycznych, analitycznych i pozabilansowych w takim układzie, aby możliwym było spełnienie wymagań w zakresie sporządzenia sprawozdań finansowych i innych rozliczeń (...).*

(akta kontroli Tom III str. 416, 548-553)

3. W Sprawozdaniu z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób za 2021 r. ujęto nierzetelne dane, bowiem wykazano o jedną przewiezioną osobę z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień więcej (18), niż faktycznie przetransportowano (17 osób). Wysokość środków wykorzystanych na realizację tego zadania została podana w ww. sprawozdaniu prawidłowo w wysokości 824,00 zł (opłata za 17 osób z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień oraz osiem osób niepełnosprawnych).

(akta kontroli Tom I str. 182-184, Tom III str. 25, 52)

Wójt wyjaśnił, że w ww. sprawozdaniu wpisano błędną liczbę wykonanych transportów. Prawidłowa liczba przewiezionych osób z obiektywnymi trudnościami w dotarciu do punktów szczepień wynosiła 17. Poinformował, że 24 października 2022 r. dokonano – na skutek ustaleń niniejszej kontroli NIK – w tym zakresie korekty do przedmiotowego sprawozdania. Korekta została przesłana do WBiZK ŚUW.

(akta kontroli Tom III str. 98-101)

4. W sprawozdaniu „Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19” za I półrocze 2022 r. nie ujęto kwoty 10 990,00 zł wydatkowanej 17 lutego 2022 r.¹¹⁶ Na koncie 130-01-16 (COVID-19) suma obrotów

¹¹³ Dla Gminy i Urzędu – dopisek kontrolera NIK.

¹¹⁴ Pismo z 25 lutego 2021 r. znak: ZKI.6330.9.5.2021.

¹¹⁵ Pismo z 24 lutego 2021 r., znak: ST1.4761.8.2021.

¹¹⁶ Faktura VAT nr F/000066/22 z 14 lutego 2022 r.

konta¹¹⁷ po stronie Ma wynosiła 75 920,01 zł. Z kolei wydatki wykonane z Funduszu wykazane w Dziale 851 Ochrona zdrowia wykazywały wartość 64 930,01 zł. Różnica w wartości 10 990,00 zł odpowiadała wartości wydatku dokonanego w dniu 17 lutego 2022 r. tytułem zapłaty za fakturę VAT dla jednego z kontrahentów. Wójt wyjaśnił, że w ww. sprawozdaniu nie wyszczególniono kwoty 10 990,00 zł przez przeoczenie.
(akta kontroli: Tom I, str. 220-223, 440-441, 452)

5. W Informacji o udzielonym wsparciu - „Laboratoria Przyszłości” dotyczącej zakupu wyposażenia do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Synów Pułku w Wilkowicach ujęto nierzetelne dane, gdyż wymieniono w poz. 17 *Listy zakupionych elementów wyposażenia (...)* dwie szt. urządzenia multifunkcyjnego HendiChef, natomiast zgodnie z fakturą zakupu¹¹⁸ Gmina nabyła jedno takie urządzenie dla ww. szkoły.

Inspektor ds. Finansowych w Zespole Obsługi Szkół i Przedszkoli w Wilkowicach¹¹⁹ wyjaśniła, że przyczyną wykazania w ww. Informacji dwóch urządzeń multifunkcyjnych HendiChef była omyłka pisarska.
(akta kontroli: Tom I, str. 114-117, Tom III str. 139-145)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina sporządziła rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym: Informację RFIL za 2020 r., Informację RFIL za 2021 r., Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie działań promocyjnych, *Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób* za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. Informacje o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości (oprócz Informacji dotyczącej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Synów Pułku w Bystrej), Informację – program Wspieraj Seniora oraz sprawozdanie *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za 2021 r. Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób* za 2021 r. oraz Informacja o udzielonym wsparciu - Laboratoria Przyszłości dotycząca zakupu wyposażenia do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Synów Pułku w Wilkowicach zostały sporządzone nierzetelnie pod względem merytorycznym. Sprawozdanie z *Wykonanie dochodów i wydatków realizowanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19* za 2022 r. zostało sporządzone nierzetelnie pod względem rachunkowym. *Sprawozdanie z realizacji zadania w ramach środków przyznanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na transport osób* za okres od 1 stycznia 2022 r. do 9 maja 2022 r. zostało przekazane do ŚUW nieterminowo.

NIK stwierdziła nieprawidłowość polegającą na braku aktualizacji Zasad Polityki Rachunkowości w zakresie zakładowego planu kont, tj. niezamieszczeniu w nim wykazu kont analitycznych przeznaczonych dla środków finansowych pochodzących z Funduszu.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o dokonanie aktualizacji Zasad Polityki Rachunkowości, tj. wyszczególnienie w Planie kont dla Gminy i Planie kont dla Urzędu kont analitycznych dedykowanych środkom z Funduszu.

¹¹⁷ Za okres: styczeń 2022 – czerwiec 2022.

¹¹⁸ Nr 97705376 z 29 grudnia 2021 r.

¹¹⁹ Upoważniona przez Wójta do składania sprawozdań w zakresie wykorzystania przez Gminę wsparcia udzielonego w ramach programu „Laboratoria przyszłości” (upoważnienia: z 8 października 2021 r. i nr KBA.0052.22.2022 z 28 lutego 2022 r.)

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 14 grudnia 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler
Anna Loppe
główny specjalista kontroli
państwowej

.....